

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Dvo Piores Decretalivm Libri Continentvr

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

13. De restitutione spoliatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95263](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-95263)

De Restitutione spoliatorum, Tit. XIII. 429

à n. 503. Burg. de Pace *conf. 40. n. 22.* Soar. de Pace *in pract. tom. 1. p. 1. temp. 7. n. 1.* Mendez à Castro *in praxis seculari Lusitaniae, lib. 3. c. 4. n. 1.* D. Barbosa *in l. dinoritio, §. fin. p. 2. n. 6 2. ff. soluto matrim.*

De Restitutione spoliatorum.

T I T. XIII.

VPER hanc rubr. scripterunt Zabarell. Bellam. Ioa[n]o. Andr. Imol. Anan. Bald. Anch[er]. Panorm. Dec. Butr. Guill[er]m. Durand. in breuiario aureo iuris Canonici, fol. 55. verso, Ioa[n]o de Londris in breuiario sanctor. Canonum, fol. 168. Petr. de Ramenna in compendio iuris Canon. Martin. Melsnart. in epitome Decret. fol. 58. verso. Dan. Venat. in analysi method. iuris Pontif. a pag. 215. Goffred. & Host. in summa kniis tit. Alex. Caffan. & Anast. Germon. in parasitatis ad quinque libros Decret. Lancel. in instit. Canon. Canis. in summa iuris Canon. Cafarel. in eretem eiusdem iuris, Barth. Carthag. in exposit. tit. iur. Canon. noniuslim. Ioa[n]o. Honor. lib. 2. summi. in Decretal. omnes sub hoc sit. & vol. 3. repet. in iure Canonico ad secundum Decretalium libram, Paul. de Eleazarii.

De materia huius tit. agunt Castellani l. 27. cum
seqq. tit. 2. p. 3. & l. fin. tit. 10. p. 7. vbi Gregor. & tit. 14.
lib. 3. Ordinam. vbi Perez. & tit. 13. lib. 4. noua recop. vbi
Azeued. Guttier. canon. lib. 1. c. 34. Nauar. tom. 1. cors. sub
hoc tit. Ant. Gabr. rom. 3. commun. opin. lib. 5. sub hoc tit.
Guttier. canon. lib. 1. c. 34.

S V M M A R I V M.

1. *Reus non est audiendus de proprietate opponens aduersus potentem restitutionem, nisi auctore consiente.*
 2. *Spoliatus, qui passus est fieri probationes super dominio, ex quibus constat de iure dominii spoliantis non est restituendus.*
 3. *Prelaus agere potest, ut ante omnia restituatur aduersus eum, cuius nomine dicti est.*
 4. *Spoliatus ante omnem contentiōnem regulariter restituendus est, nisi constet de notorio defectu proprietatis, vel si spoliatus à possessione, quam acquisiuit per clausulam constituit.*
 5. *Procurator ait, & quando domine praejudicet, remissione.*

C A P. Licèt. I. *Greg.*

- P**ossesso violenter ablata ante omnem item est
restituenda, sed si spoliatus cedit iuri suo, & con-
sentit ut spoliatus ante restitutionem possessionis
probet proprietatem, omittitur restitutio, & expe-
ctatur sententia. Colligunt ex Ordin. Abb. aniq.
Collect. Zabarel. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anania,
Hostiens. Innocent. Bald. Anchar. Panorm. Dec. Buttr.
Beroi. Cujac. remissione Calaf. in annos. & Ximen. in
concord. p. 1. & 2. Vivian. in rationali secundi libri iuris
Pontifici, pag. 91. Alagona in compendio iuris Canonici,
pag. 230. referunt ab Ant. Angust. collect. 1. Decret. lib. 2.
tit. 9. c. 7. & desumuntur ex lib. 7. epist. 126. fine 130. re-
gistro B. Gregorii.

² Collige ex text. spoliatum, qui passus est fieri pro-

bationes super dominio, ex quibus constat de iure
domini spoliantis, non esse restituendum, ut per
Socin, reg. 466. Hippol. confil. 19. num. 11. Anton.
Gom. l.4.5. Tanti num. 182. & 183. Padil. in l. error.
num.37. Cod. de iuris & facti ignor. Capyc. decis. 2.8.
Menoch. remed. 1. recip. num. 161. cum seqq. & remed. 3.
retra. num. 68.2. & confil. 2. num. 191. cum seqq. Pute.
part. 1. decis. 2.9. Perez in rub. tit. 14. gloss. 1. in princip.
lib. 3. Ordin. & l.1. gloss. 1. vers. praterre, tit. 8. cod. lib. 3.
Brutus. a Sole in locis communib. verbo spoliatis, num. 9.
Malcard. de probat. concl. 1.3.25.n.1. cum multis sequentiis
bus. Ioan. Garc. de nobilit. gloss. 11. num. 17. Valafc. consult.
119. D. Barbol. in l. diuinit. 3. ob donationes, num. 15.17.
& 18. ff. solito marimon. & in l. si de vii, n.6.1. cum seqg.
ff. de iudic. vbi ait hunc text. procedere quando spoliatus
confitit agi de dominio spoliatoris renuntiando
expresse primitio a iure concessio quod spoliatus
ante omnia restituir. 11

Ab Ecclesia hominibus.] Ergo Praefatus agere potest, vt ante omnia restituatur aduersus eum, cuius nomine diectus fuit, vt per Menoch. remed. i. recuper. à n. 47. cum seqq.

In hoc text. proponitur spolium factum à familiariis Ecclesiæ, & data fuit actio aduersus ipsam Ecclesiam, quod Hostiens. Abb. & Bellam, in præsenti dicunt esse verum, quia Ecclesia in hoc text. approbavit, & ratum habuit spolium: sed hic intellectus diuinat, cùm ex hoc text. non constet; ex quo alij contendunt teneri Ecclesiam, quia scienter successit in vitium spoliantis, iuxta reg. cap. *sepe*, infra hoc tit. quod etiam non placet, quia illa scientia debet prius allegari, & probari, vt in dñcto r. cap. probatur, iuncto cap. licet, vers. *idem quoque*, de probatione. Vnde Beroiūs hic, num. 9. dicit Ecclesiam confessisse spolio, & propterea teneri, eo enim ipso quid familiares non retraxit, confessisse visu est. *gl. fin. in cap. notum*, 2. *quasi*. 1. quod minus placet, quia non constat illo calu Ecclesiam spolium agnouisse cum requiratur, vt teneri possit, quod de ipsius domini voluntate fiat, vt in l. 1. & de cœciss. ff. & *vi de vi armata*, & in cap. cum ad sedem, hoc tit. nec text. in d. cap. notum, contrarium probat, quia ibi sine ordine iudicario fuit possessio occupata, quo calu etiam per iudicario datum actio spoliij, quia mandauit, vt considerauit Alexand. in dñcto s. de cœciss. n. s. ¶ 7.

Quare dicendum est quod in hoc text. ideo Ecclesia tenet ex spolio, quia res ablata ad illam peruenit, & succedit reg. text. in l. si me, & Titum, ff. si cerum petaris, non tamet intelligas hoc casu dari actionem directam. *Vnde* vi, sed viilem tantum, quatenus res ad ipsam peruenit, ex Abb. in cap. pastoralis, num. 12. in fine, de causa possess. ad quod facit l. 1. § si quis tamet iuncta gloss. verbo competis, ff. de vi, & vi armata, vnde fit quod successor violenter rem adeptani possidens, & ex ea fructus colligens vtique spoliun factum probare videbitur, quemadmodum in pupillo respondit Socin. in l. 1. §. item acquirimus, num. fin. ff. de acquirenda possess. inferens eo casu dari actionem *Vnde* vi, licet a tunc fueti violentia commissa, quae forte ratio est proper quam in l. si plures 9. ff. de vi, & vi armata non omnes hæredes conueniuntur sed illæ tantum, qui rem ipsam à defuncto violenter acquisitam possidet, vt sentit Corral. in l. naturaliter §. nabil commun ff. de acquirend possess. num. 1. 17. firmans hæreditariam actionem id non efficere, quoniam per eam omnes, non verò tantum postessor, conueniri possent.

Ante omnem contentiōnēm.] Notātū ad hoc quod spoliāns ante omnem contentiōnēm regulariter restituendus est, ut per Gabr. commun. lib. 5. sub hoc tit. conclusiō. 2.

430 Collectanea Doct. in lib. II. Decretal.

concl. 1. Menoch. *remed.* 1. *recup. num. 1.* & 109. Anton. *Com. 1. 45.* Tauri n. 182. Valasc. *conf. 162.* n. 2. & *conf. 119.* n. 3. Mantic. *decis. 118.* n. 13. Cardol. *in praxi iudicium, verbo interdictum,* n. 36. *utque ad minimum quadrantem tam quoad restitutionem rei, quam quoad fructus, damna, & intercessi.* Roland. *conf. 53.* n. 2. 5. *volum. 1. Rot. decis. 334 p. 3.* dñers. Anton. Gabr. *commun. tit. de restit. spoliatus.* *concl. 1.* n. 11. & 19. Menoch. *conf. 758.* *in fine, Surd. conf. 166.* n. 1. *lib. 2.* Pereg. *conf. 132.* n. 1. & 2. *volum. 5.* Giurb. *decis. 39.* *lib. 1.* Maftrill. *decis. 198.* n. 1. & 2. *decis. 270.* n. 7. & 10. & *decis. 272.* n. 1. & 2. nisi constet de notorio defectu proprietatis, vt te- nent citati per me ad cap. *in literis, sup verb. qui prædo, & c. infra. hoc tit.* Aduerte etiam limitari regulam huius text. & similium in spoliato à possessione, quam ac- quisivit notarij stipulacione mediante per clausulam constituti, cùm esset absens, quia hoc casu non debet restituī si antequam ratificaret fuit spoliatus, vt per Stephan. Gratian. *di. cept. forens. cap. 365.* num. 18. in- tellige huiusmodi notabile, etiam si vnum quid mi- nimum decessit, vt per Tiraq. *de iudicio in rebus exi- guis, num. 34.*

5 *Consentiente illo, &c.*] Ergo factor, seu procurator domino præiudicat, vt per Surd. *decis. 148.* n. 4. & vide qua Tiraq. *in tract. le mort. p. 6.* declarat. 5. n. 9. *cum seqq.* An, & quando confessio procuratoris domino præ- iudicet, ab eoque reuocari possit, vide Rot. *decis. 1.* apud Farinac. *in recent. p. 1.*

6 In gloss. 1. ibi, *ino in interdicto de adipiscenda pos- sessione.* Vnde Boer. *decis. 238.* num. 5. Tiraq. *d. declar. 5.* num. 4.

S V M M A R I V M.

- 1 *Restitutionem beneficij petenti non obstat renuntiatio facta post spoliacionem, quia praesumitur non spontanea.*
- 2 *Exceptio spontanea renuntiationis quando admittatur post spoliium, ostenditur.*
- 3 *Responsio facta post spoliium est nulla, & spoliato dan- da est restitutio.*
- 4 *Resignatio beneficij potest per testes probari.*
- 5 *Spoliatus ex eo, quod renuntiavit, praesumitur quod inuitus, & coactus renuntiavit.*
- 6 *Remedium reintegrandæ possessionis praesumitur spacio triginta annorum.*
- 7 *Stephanus Gratianus decessit è viuis Romæ 7. Au- gusti 1625.*

C A P. Sollicitè. II. Alex. III.

- 1 *Spoliatus quando quis est, & deinde renuntiat Ecclesiæ, tunc testes contra cum non sunt recipiendi antequam restituatur, quia non praesumitur liberè renuntiæ. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Innoc. Bald. Panorm. Dec. Burr. Beroi. Cujac. Viuian. *in. ration. secundi libri iuris Pontif.* pag. 92. Alagona *in compend. iuris Canon.* pag. 233. remissiæ Calal. *in annot.* & Ximen. *in concord.* p. 1. referunt ab Anton. August. collect. 1. *Decretal. lib. 2. tit. 9. cap. 1.* & est post Concil. Lateranen. sub Alex. III. p. 22. *cap. 1.**
- 2 *De intellectu huius text. vide Gutier. *de iuramento confirmat.* p. 3. c. 19. n. 2. 1. *cum seqg.**
- 3 *Probat hic text. exceptionem spontaneæ renun- tiationis non admissi post spoliium quando resignatio habuit omnino principium, & finem post spo-*

lium, secus autem si habuit principium ante spolia- tionem, nam tunc admittitur, vt per Rebuff. *in praxi beneficij, ut de vi in regnac.* n. 6. Mascal. *de probacione* *concl. 1. 72.* n. 8. Flamin. *de resignac.* lib. 9. q. 5. *ad finem.* Nam resignatio facta post spoliium est nulla, & spo- liato danda est restitutio. Menoch. *remed.* 1. *recup.* n. 163. & 272. Flamin. *lib. 3. q. 5. n. 1.* vbi n. 28. *resoluit quod resignatio facta post spoliium sponte absque vi, & metu valer, Azot. *in iuri. moral p. 2. lib. 7. c. 26. q. 7.**

*Contra eum testes, &c.] Ergo resignatio beneficij potest per testes probari, vt per Mascal. *concl. 1. 72.* a. n. 1.*

In gloss. *Eum, 1. ibi, ex eo enim quod spoliatus renun- tiat, presunxit quod inuitus, & coactus renuntiavit.* Ita Flamin. d. q. 5. n. 1. & n. 36. vbi num. 41. *resoluit re- signationem beneficij à clerico spoliato post longum temporis interullum factam esse validam, de quo etiam Menoch. *remed.* 1. *recup. num. 299.* Azot. d. c. 26. quest. 7.*

In gloss. *Spoliatus, fin. ibi, imo secundum Canone vi- 7 debet quod etiam ad damnum sive ad pavam perpetuū, &c.* Notatur ad hoc quod remedium *cap. reintegranda 3. q. 1.* est perpetuum, vt per Praepof. ibi num. 1. Riminal. sen. *conf. 605.* num. 4. Ias. in l. *prætor ait, s. hoc interdictum, num. 2. f. de verb. oblig.* Ioan. de Amicis *conf. 6. 1. n. 18.* Verum contraria sententia receptionis est, videlicet remedium *d. cap. reintegranda*, cum bona fide *præscriptione 30. annorum, si agatur de re prophana, vel præscriptione 40. annorum, si agatur de rebus Ecclesiæ, quam merito tuentur, Viuian. tom. 2. communum opin.* lib. 7. tit. 1. n. 307. pag. 218. Menoch. *remed. 15. recuper. m. 403.* Granat. *ad Vesp. in pract. lib. 7. c. 3. n. 41.* Baptista Cotta *de facti scientia, & ignor. cent. 2. dist. 60. num. 2. 5.* Anton. Gabr. *commun. lib. 5. sub loc. tit. concl. 5. n. 53.* Bernard. Graxa. *ad practio. Camer. Imper. lib. 2. concl. 7. 5. in coronide n. 4.* Farin. *notiss. Rota decis. 773. n. 2.* Stephan. Gratian. *di. cept. forens. c. 22. n. 17.* *cum seqg.* *ad cap. vir quidem doctissimus, qui relinquens mihi 3 maximum sui desiderium è viuis decessit hic Roma die 8. Augusti huius anni 1625.* Vide per me dicta *cap. reintegranda 3. q. 1. n. 16.*

S V M M A R I V M.

- 1 *Restitutionem beneficij petens, non auditur, etiam si spo- liationem probet, si probatur eum sponte beneficium prius resignasse.*
- 2 *Exceptione spontanea renuntiationis obstat petenti re- substitutionem beneficij.*
- 3 *Clericus, qui beneficio renuntiavit, sequita spolia- tione non potest experiri, ut ante omnia res- tuitur.*
- 4 *Renuntiatio metu facta est nulla.*
- 5 *Vnum quando per se non sufficit, utrumque copulati- ne debet esse verum.*

C A P. Accepta. III.

*Spoliatus quando agit pro spolio, & pars contraria t probat sponte renuntiæ sine metu, & vi, spoliatus non est audiendus. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anania. Host. Anch. Cujac. Viuian. *in rationali secundi libri iuris Pontif.* pag. 92. Alagona *in compendio iuris Canonici.* pag. 231. remissiæ Ximen. *in concord.* p. 1. referunt ab Ant. August. collect. 1. *Decretal. lib. 2. tit. 9. c. 2.* & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 22. c. 2.*

E

De Restitut. spoliatorum, Tit. XIII. 431

2. *Et quod spontanea voluntate, &c.*] Notatur ad hoc quod petenti restitutionem beneficij obstat exceptio spontanea renuntiationis, ut per Rebuff. *conf. 4. n. 18.*

3. *Flamin. de resig. lib. 1. q. 13. n. 34.* nam clericus, qui beneficio renuntiavit, sequuta spoliatione non potest experiri, ut ante omnia restituatur, Menoch. *remed. i. recuper. n. 197.*

4. *Mandamus quatenus, &c.*] Notatur ad hoc quod renuntiationem petra facta est nulla, ut per citatos *supra ad c. 2. n. 5. de his, que vi.*

5. *Nullo merito, vel vi coactus, sed spontaneus.*] Notatur ad hoc quod quando vinum per se non sufficit, utrumque copulatiu[m] debet esse verum, ut per Tiraq. in *tral. c. effan. causa, limit. 22. n. 14.*

S V M M A R I V M.

1. *Sententia lata post renocationem literarum non tenet.*

2. *Euocatoria notitiam iudex cognoscens habere non dicatur ante presentationem, & receptionem literarum, & voluntatis euocantis.*

3. *Sententia lata à primis indicibus renovatis ante notitiam renocationis valeret.*

C A P. Audita. IV.

1. *Pa*pa quando rescribit secundas literas, ne quid immittetur, si per primas literas fuit lata sententia antequam venirent secundae, non renovatur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Anan. Host. Anch. Innoc. Bald. Panormit. Dec. Henric. Buttr. Vivian. in ration. secundi libri iuris Ponif. pag. 93. Alagona in compend. iuris Canonici, pag. 231. remissiū Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur. Ant. Aug. collect. 1. *Decret. lib. 2. tit. 9. c. 4.* & c. 1 post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 22. c. 4.

2. *Ame posteriorum literarum recept. &c.*] Notatur ad hoc quod ante presentationem, & receptionem literarum, & voluntatis euocantis, non dicitur iudex cognoscens habere notitiam euocationis, ut per Rebuff. *com. 1. ad leges Galia tract. de euocatione in p[ro]f. q. 5. n. 23. vbi n. 24.* refoluit quod si iudex euocationem scinerit ante literarum presentationem ei factam, adhuc acta valent. Unde sententiam latam à primis indicibus renovatis ante notitiam renocationis valere tenet. Rebuff. *in tract. nomin. q. 14. n. 71.*

3. *Nullatenus renovare reneti.*] Collige ex text. valere processum, & omnia alia, quae facta fuerint iuxta priores literas per iudicem renovatum in literis posterioribus, ante earundem literarum presentationem, & receptionem, ita gloss. *verbo receptionem, Abb. & alij in prelenti, Felin.* post alios in *cap. ceterum a n. 8. de p[ro]script. Dec. conf. 29. 5. n. 5.* Vant. de nullit. tit. quibus modis sententia nullitas n. 74. Boët. *de c[on]f. 374. n. 16.* Cou. *pract. 6. 9.* iuuat text. in l. si forte 17. de officio eius. Intellige procedere in quibuscumque literis auocatoriis, patet si expendas ante literarum receptionem, & intimationem posse indicem uti potestis sibi antea competenti, & sic gesta fieri ab illo iudice, qui potestem habet, ac proinde valere. Iuuat, quia huiusmodi literae habent tacitam, & subintellectam conditionem, scilicet si est pro quo emanantur, iisdem uti velit, ut colligitur ex hoc text. qui magis de expressa, quam de tacita renocatione agit, ut ex eo non tantum omnes in d. cap. ceterum vbi Felin. n. 11. Couar. d. n. 9. vel dici potest dari quidem renocationem potestatis, & iurisdictionem, interim tamen sub illa tacita, & subintellecta conditione, si iisdem literis imperans

v[er]sus fuerit. Amplia text. procedere etiam si index per posteriores literas renovatus aliunde sciat sua potestatis, & iurisdictionis renocationem, adhuc enim valent processus, & reliqua per eum gesta quoysque ille, in cuius favorem iurisdictionis fit renovatio, presentans literas eisdem statut, legitime excipiens, Abb. *bin. n. 1. 5.* Innoc. in d. c. ceterum, Dec. vbi *supra.* Couar. d. num. 9. quorum sententia suadetur tunc ex hoc text. & in cap. super eo. de prabend. in 6. & in cap. vi debitis, de appellari. in quibus non scientiam iudicis, sed receptionis & intimationis literarum tempus attenditur, tum etiam, quia per scientiam renocationis quandiu pars non petit, nec opponit, non est iudex certus, mo dubius, quod illa vult uti renocatione, praeferit quia requiritur v[er]sus cum effectu, itat si iudex renovatus, cui renovatoria praesentatur, & opponitur eiusdem imitatio, non deferat eidem, debeat offerens instare, & appellare ad superiorem, ne aliter acquiscere, seu renuntiare videatur, ex reg. text. sic intelligendi in cap. *gramum, in fine, de offic. deley.* Non obstat text. in cap. 2. illo tit. de offic. *deley.* ibi, *innoverit*, per quem text. non nulli dicunt sufficere scientiam renocationis aliunde collectam, quia responderet verbum illud, *innoverit*, referendam esse ad notitiam legitimam. & secundum ius quae habetur, & colligitur ex presentatione & intimatione renocationis, sic explicabis text. à contrario sensu in l. si forte 17. *ff. de offic. Prasid. ibi, cognoverit.* Nec item aduersatur text. in cap. si *duobus, in princ. de a[cc]ept. p[ro]l. 1. 2.* quia resp. illum non agere de renocatione per literas facta, sed de iurisdictione suspensa per appellationem apud iudicem interpositam, in qua specie siquidem à consensu partis non dependet, merito absque alia intimatione. & oppositione literarum satis est quod iudex sciat citatum legitimè appellare.

Quod per vos factum esset, &c.] Vide Azeued. l. i. 10. n. 25. tit. 13. lib. 8. nona recip.

S V M M A R I V M.

1. *Beneficii restitutio[n]em petenti questio restitutio[n]is non canonica referri non potest.*

2. *Spoliationis questio procedere debet questionem proprietatis.*

3. *Possessorum prius terminati debet quam posteriorum.*

4. *Prado etiam secundum iuris rigorem est restituendus.*

5. *Restitutio non competit spoliato vbi constat de notorio defectu proprietas.*

6. *Dominij, questio referri non potest spoliato nisi primo fuerit restitutus.*

7. *Furem si tertius spoliavit, & in restitutio[n]e petenda ille, & dominus rei concurrant, tunc dominus est preferendus furi.*

9. *Emens rem à fure bona fide, an possit tutu conscientia contrarium rescindere, ei sic rem venditam reddens, ut pretium recuperet, ostenditur.*

C A P. In literis. V.

Q

Vando unus dicit se vi electum de possessione, & aduersarius dicit illum non fuisse canonice electum, debet prius agi de violenta electione quam de canonica institutione, quia secundum ius etiam prado est restituendus. Colligunt ex Ordinat. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imola. Ananias. Hostiensis. Ancharen. Innocent. Bald. Panorm.

432 Collectanea Doct. in lib. II. Decretal.

Panorm. Dec. Butr. Henric. Bero. Cujac. Viulan. in rationali secundi libri iuris Pontificis pag. 93. Alagona in compendio iuris Canonici pag. 231. remissione Casal. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. referunt ab Ant. August. collect. 1. Decret. lib. 2. tit. 9. 5. & est post Concil. Lateran. sub Alex. III. p. 22 6. 5.

2. *Prinus de violencia cessione, &c.*] Notatur ad hoc quod quæstio spoliationis procedere debet qualitatem proprietatis, vide Azeued. ad l. 10. n. 2. 5. ait. 13. lib. 8. noua recop. Motla in emporio iuris p. 1. tit. 1. q. 9. 3. n. 50. & prinus debet terminari possessori, quam petitorum, Rota decis. 1365. n. 9. apud Farin. p. 1. recent. nisi ad restitutionem faciendam possessor dederit occasionem peccati, tunc enim debet admitti ad uera pars ad docendum de proprietate, Feder. de Senis conf. 284. num. 4. Rota decis. 147. n. 50. apud Farin. part. 1. recent.
4. *Quia prado etiam est secundum iuris rigorem restituendum.* Vide Conar. de spol. p. 2. c. 7. §. 5. n. 10. Tiraq. de retracta lig. §. 35 gloss. 1. n. 21. Menoch. remed. 1. recuper. n. 21. 110. & 131. Gutrier. de iuram. confirm. p. 3 c. 19. Viulan. tom. 2. comm. opin. lib. 7. tit. 1. n. 304. vers. ne procederet, vbi resolut hunc text. non habere locum quando notoriè constaret quod prado esset in possessione; restituo enim non competit spoliato, vbi constat de notorio defectu proprietatis, Menoch. remed. 1. recuper. n. 2. 33. Maſcard. de prob. concl. 1. 26. Ioseph. Ludou. Perus. decis. 17. n. 19. Brunor. à Sole in locis comm. verbo spoliatum, n. 4. & 6. Cardos. in praxi iudicium, verbo interdictum, n. 38. D. Barboſ. in l. si de vi, à n. 59 & à n. 122. 5. ff. de iudic. & spoliatus in beneficialibus non potest restituui si appetet de notorio non iure agentis spolio, Rota decis. 2. de restit. spoliat. in antiqu. Mantic. decis. 3. 56. num. 8.

6. In gloss. Canonica, ibi, & sic paret, quod spoliato non possit auferri queſtio dominij nisi primò fuerit restitutus. Vide Perez l. 5. gloss. 1. post princip. tit. 1. 4. lib. 3. Ordin. nec spoliatus tenetur respondere in petitorio antequam fuerit restitutus in sua possessione. Rota decis. 360. apud Farin. p. 1. recent.

7. In gloss. *Prado*, ibi, nisi talis sit prado cuius vita nullus parcere debet. Vide Sanch. de marimon. lib. 8. disp. 1. n. 21.

8. In gloss. *Rigorem*, fin. Notatur ad hoc quod quando tertius spoliatus furem, si tunc concurrat furi ad petendam restitutionem, & dominus rei se opponat petens, ut sibi potius restitutus, in hoc concurru dominius est præferendus furi, ut per Surd. cors. 166. num. 12. Viulan. d. n. 304. vers. qui quidem, pag. 2. 17. 9. D. Barboſ. in l. si de vi. num. 57. ff. de iudic. Et in hac materia difficilem illam iudicio quæſtionem, vtrum qui bona fide emit rem à fure postquam scinderit rem esse furtuam, possit tuta conscientia rescindere contractum illum venditionis & empionis, & furi rem sic venditam reddere, ut recuperet premium pro illa datum, an vero teneat restituere domino, etiam si premium latroni datum sit amissurus? in qua vna sententia tenet posse emptorem tuta conscientia rescindere contractum cum fure, & rem ei reddere, ut premium ab eo recuperet, ita Syluest. in sum. verbo, restituto 3. q. 7. §. 1. vers. 4. Mich. Salon. 2. 2. q. 62. art. 6. & Greg. de Valent. q. 6. disp. 5. pante 4. Ludouic. Lop. part. 1. inſtruct. conscientia, cap. 95. Tolet. in summ. lib. 5. cap. 17. num. 12. Rebell. de obligationib. iust. part. 1. lib. 2. q. 19. num. 3. Verum contraria opinio securior est, & ita emptorem etiam bona fide teneri ad restitutionem rei vero domino etiam cum iactura pretij, resoluunt Caiet. 2. 2. q. 62. art. 6. Martin. Ledesm. 2. 4. q. 18. art. 6. pag. milii 269. Barthol. Medina lib. 1. inſtruct. Sacerd. cap. 1. 4. num. 31. Couar. in reg. peccatum,

part. 3. in initio, & lib. 1. var. cap. 1. num. 6. Molina de iustit. tract. 2. disp. 722. Leſſi. eod. tract. tom. 1. lib. 1. cap. 14. dub. 3.

S V M M A R I V M.

1. *Exceptione eriminis non impedit restitutionem, & cognitionem cause ciuilis, super spolio, & n. 2.*
2. *Possessor clandestinus, & violentus à pari procedunt, itavt contra virumque pariter, & eodem modo interdictum, Vnde vi, competat.*
3. *Inimicitia postea dicitur qui bona nostra tollit.*
4. *Inimicitia capitalis oritur ex lise super bonis.*

C A P. Item cùm quis VI.

Exceptione criminis non obstat agenti interdictio, 1. Vnde vi, vel quod vi, aut clam, nam talis exceptione non impedit restitutionem & cognitionem causa ciuilis super spolio. Colligunt ex Ordinari. Abbi. antiq. Collet. Zabarell. Bellam. Ioan. Andri. Imola. Anania. Hostiens. Innocent. Ancharan. Bald. Panorm. Decian. Butr. Beroi. Cujac. Viulan. in rationali secundi libri iuris Pontificis, pag. 93. Alagona in compendio iuris Canonici, pag. 231. remissione Casal. in annot. & Ximen. in concord. part. 1. referunt ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 2. tit. 9. cap 6. & est post Concil. Lateran. p. 22. 6. 6.

Hanc eandem concilium ex hoc text. desumunt Menoch. remed. 1. recuper. num. 324. cum seqq. optimè Farin. in praxi crimin. q. 100. num. 110. late Gabr. commun. lib. 5. tit. de restit. spol. soncl. 1. à num. 37. vbi num. 5. 8. limitat quando obiicitur crimen excommunicatio, & num. 66 & 185. quando obiicitur crimen heres, num. 175. quando aduersus spoliatum obiicitur crimen simoniae, & num. 190. quando opponitur crimen laſſae maiestatis; nam spoliatus non tenetur respondere in causis criminalibus contra ipsum motis ante restitutionem sibi factam, siue contra ipsum criminaliter agatur, siue per viam accusationis, siue etiam per viam inquisitionis, vt tenet Menoch. loco proximè citato, & n. 26. cum seqq. amplia etiam quod spoliatus fuerit accusatus ab alio quam à spoliante. Vtrum vero text. in praesenti procedat in agente interdicto retinenda, vide Menoch. remed. 3. retin. n. 712. cum seqq.

Violenter eiellum. vel aduersarium clam possessionem intrasse, &c.] Notatur ad hoc quod à pari procedit clandestinus, & violentus possessor, itavt contra virumque pariter, & eodem modo interdictum, Vnde vi, competat, ita tenere Doctores magis communiter post Bart. in l. si coloni, per text. ab C. de agricult. & censit. lib. 11. & Abb. ac alios in praesenti, testatur Anton. Gabr. sub hoc tit. concl. 1 à num. 1. 8. D. Barboſ. in l. si de vi, à n. 196. & n. 422. ff. de iudic. & veram ac communioram, & praxi receptam dicit Valaf. consult. 93. n. 11. ad finem, apud quos tamen videbis quidquid in praesenti articulo desiderari potest cum Menoch. n. 142. vers. contraria, Gabr. d. concl. 1. n. 14. C. D. Barboſ. n. 420. dicit locis, & Ant. Com. 1. 45. Tauri n. 180. afferant manifestam dari differentiam inter eos, qui clam, & eos, qui per vim sua primantur possessione, & multipliciter respondeant ad text. in praesenti.

Cum presumatur eius existere inimicus.] Notatur ad hoc quod inimicus noster dicitur, qui bona nostra tollit, vt per Rebuff. de reprobatione testium, num. 239. quod adeo verum est, vt inimicitia capitalis oritur ex praesenti.

De Restitutione spoliatorum, Tit. XIII. 433

Sex lite super omnibus bonis, aut illorum maiori parte, Ordin. Regia Lusitan. lib. 3. tit. 56. §. 7. Viu. tom. 1. commun. opin. lib. 4. tit. 10. n. 137. vers. & sic secundum omnes, pag. 518. Menoch. de arbitr. casu 110. ex n. 4. & casu 239. n. 11. & de presumpti. lib. 5. pres. 42. n. 5. Mascard. de probat. concl. 89. 8. n. 7. Decian. tratt. crim. l. 3. c. 25. n. 56. & 57. p. 1. Farin. in praxi crimin. 9. 39. à n. 1. Rot. dec. 8. 3. n. 3. post lib. 2. consl. Fatinac. Seraph. decisi. 1. 26. n. 4. latè Buccaron. de different. inter iudicia civilia & crimin. differ. 99. ex n. 1. vbi dicit quid ex lite sine causa civili ardua, seu magna quantitatibus oritur inimicitia, non ita si fuerit modica quantitatibus.

Non decet, &c.] Nec etiam decet Summi Pontificis honestatem aliquem sine manifesta, & rationabili causa suis beneficiis spoliare, quia tamen in hoc declarando Doctores aliquatenus immorari sunt, vide, si lubet, Pinel. in rubr. de rescind. vend. p. 1. c. 2. n. 29. ¶ 30. Aym. de antiquit. temporum, p. 1. c. 2. n. 30. ¶ 33. cum seqq. Natur. de spolis Clericorum, §. 3. Cot. in memorabil. verbo beneficia, pag. 73. Viu. tom. 1. commun. opin. lib. 1. tit. 9. n. 5. pag. 181. Anton. Gabr. tom. 3. lib. 3. tit. de iure questio, conclus. 1. n. 9. cum seq. Menoch. remed. recip. 1. 5. n. 42. cum seq. ¶ conf. 83. n. 1. ¶ 15. ¶ conf. 1. n. 42. ¶ conf. 181. n. 49. & de pref. lib. 2. pref. 10. n. 18. Menchac. v. usq. freq. c. 1. n. 18. Peregrin. de iure fisci lib. 1. tit. de habentibus iura fiscalia, n. 24. Cenall. communium contra communes, q. 5. 28. Farin. in praxi crimin. p. 1. fragment. crimin. lit. C. n. 8. 7. Cabed. Lufsi decis. 6. n. 13. ¶ decis. 36. n. 2. p. 2. Nicol. Garc. de beneficio. p. 5. c. 4. num. 2.

S V M M A R I V M.

1. Spoliatus a iudice nulliter ante omnia est restituendus, modo nullitas sit evidens, & spoliatus haberet aliquid in iure, &c n. 2.
 3. Beneficiis aliquem spoliare sine manifesta, & rationabili causa non decet Summum Pont.
 4. Spolium ante omnia est purgandum usque ad ultimum numerum, quadrantem, vel obolum.
 5. Titulum beneficii probare non potest beneficiatum compellere superior, quoties se constitueret eius adversarium.

C A P. Conquerente. VII.

¶ Lericum beneficio spoliatus non fernato juris
ordine beneficium & fructus prius restituere
debet, & deinde agere. Colligunt ex Ordin. Abb. an-
tiq. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan.
Host. Innoc. Bald. Anchar. Panorm. Dec. Butr. Henric.
Bero. Cujac. Viu. in rationali secundi libri iuris Ponitif.
pag. 94. Alagona in compend. iuris Canon. pag. mibi 232.
remissi Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant.
Aug. collect. 2. Decret. lib. 2. tit. 7. c. 1.

Probat hic text. quod spoliatus a iudice nulliter, videlicet cause cognitione non praecedente, vel contra iuris formam, ante omnia est restituendum sive per Grat. *conf. 7.6. col. 1. vol. 2. Brun. conf. 2. 2. n. 2. Roland. conf. 6. num. 12. vol. 1. Kirchou. tom. 1. commun. opin. lib. 7. tit. 1. n. 320. pag. 220. & ibi. *Viu. n. 304. vers. item ampliatur pag. 217. Gorazdin. conf. 9. 3. n. 16. vers. ad quartum. Mantic. *decis. 2. 9. n. 3. & a contrario sensu dec. 44. n. 1. Rota. *decis. 1. 35. n. 3. apud Farin. & *decis. 13. 9. n. 2. & *dec. 365. n. 11. p. 1. *recent. Menoch. *remed. 8. *recup. n. 20. & *confil. 301. n. 45. & 48. Lancel. *de attent. p. 1. c. 8. n. 8. 9. Franc. *Monaldi. conf. 104. *num. fin. *vol. 2. Perez l. 1. *gloss. l. tit. 14. lib. 3. *Orland. pag. 722. Azeued. l. 2. n. 25. *cum seqg. *tit. 13. lib. 4. *nova recop. *Mascard. *de probat. *concl. 48. 9. n. 7. *Honded. *conf. 8. 2. n. 13. *vol. 1. Steph. Gratian. *Marchia. *dec. 1. 10. n. 9. *latè Bernard. *Græua. *ad pract. *Camera Imper. *lib. 2. *concl. 7.6. *Spoliatus enim iudex si nulliter procedat, Mar. *Antonini. *var. *lib. 1. *res. 56. n. 8. & *res. vlt. *casu. 72. intellige modo nullitas sit euidentia, scilicet proinde de eaclare confiter. Menoch. *d. *remed. 8. n. 26. & *d. *conf. 301. n. 46. Mantic. *d. *decis. 44. n. 5. vbi dicit quod ad hoc, ut aetio spoliij locum habeat, nullitas euidentia esse debet, ita ut in dubium reuocari non possit. Intellige etiam quando pterendens spolium haberet ius aliquod, quo suam possessionem defendere posset, nam secus est efficiendum, ut notorie confaret ius non habere. Veral. *Rom. *decis. 175. n. 4. p. 3. Menoch. *d. *remed 8. n. 2. Et index tenetur de sua iustitia docere, nisi velit spoliatum restituiri, ex *Mascard. *de probat. *concl. 1. 32. 4. n. 10. *cum seqg. vbi etiam quibus causibus iudex praefens teneat probare se in iste priuasse.**

Cum redditibus inde perceptis restituis.] Quia ante 4
omnia spolium est purgandum, ita ut contraria pars
nisi eo integrè vsque ad obolum purgato, non sit
audienda, vide Anton. Gabr. lib. 6. sub hoc tit. concl. 5.
Surd. conf. 2.8 n. 2. & conf. 1.9. & conf. 1.89. n. 26. & 27.
Menoch. conf. 7.8. n. 11. & seq. lib. 8. & conf. 8. 47. n. 1.
& seq. lib. 9. conf. 1.002. n. 44. lib. 11. Anton. Monach.
Bononius. deci. 1.9. n. 7. Roland. confil. 53. n. 25. lib. 1.
& conf. 6. n. 42. lib. 2. Hondeed. confil. 5. n. 17. lib. 1. Poñ-
ten. de spolio lib. 4. c. 4. n. 60. Rot. deci. 4.33. n. 1. p. 2. re-
cent. & in *Lauellen. seu Melphiten pecunaria* 16. *Novem-*
bris 1620. coram bona mem. Vbaldo. Non dicitur
enim purgatum spolium, aut attentatum, nisi sit
purgatum vsque ad ultimum nummum, quadran-
tem, vel obolum, ut per Tiraquel. de *retraclu* iii. 2.
§. 4. gloss. n. 23. & de *indicio de rebus exig.* pag. 87. Cott.
in *memorabil. verbo spoliatus*, pag. 777. Ioseph. Ludon.
Perus. deci. 6.1. n. 1. Viu. tom. 2. commun. opin. lib. 7. tit. 1.
n. 304. vers. quarto quidem, pag. 217. Lancelot. de *attent.*
p. 3. cap. fin. n. 7.8. 85. 176. & 191. Menoch. *remed. i. recup.*
num. 32.9. Gonzal. ad reg. 8. *Cancel. gloss. 8. 3. n. 30.* Thom.
Valase. *allegationum in ius tom. 1. alleg. 5. 8. n. 2.* Nec dicitur
facta reintegratio, nisi traenitatis quis sit restitu-
tus. Dec. conf. 1.9. sub n. 1. Paris. conf. 1.05. num. 7. vol. 3.
Anton. Gabr. sub hoc tit. concl. 1. n. 29. Roland. conf. 5. 3.
n. 25. vol. 1. *Cancer. var. lib. 2. c. 67. n. 4.* ita ut necessaria
si possessio translatio in spoliatum qua cum ef-
fectu permaneat. Rip. in *l. naturaliter*, §. mil commune,
ff. de acquir. possess. Roland. conf. 6. in *fin. vol. 2.* & debet
etiam spolium purgari quoad fructuum restitutio-
nem. Rot. deci. 1.5. hoc tit. in *nouis. Put. deci. 1.29. lib. 2.*
Rot. in *Romana vinea* 28. Iyu. 1606. coram R.P.D. meo
Coccino Decano, & in *Rom. sylua* 15. Maij 1628. coram
R.P.D. Vero spio. Si vero pauper sit, ita ut non
habeat, quo fructum, & expensarum restitutioinem
faciat, purgeque spolium, potest obtinere commis-
sionem, ut constito de paupertate, & reservatis ex-
pensis, & fructibus vsque ad finem litis ad veteriora
procedatur, & de negotio tractari possit, ut per Vestr.
in *praxi. Romana Curia*, lib. 7. cap. 1. sub n. 8. Lancelot. d.
cap. fin. n. 9.3. & 1.54. cum seqg. Gonzal. ad reg. 8. *Cancel-*
laria. gloss. 2. n. 2. 5.

In gloss. *Vulnera pen.* Notatur ad hoc quod quoties superior constituisset se aduersarium ejus, qui beneficium obtinet non potest compellere enim ad probandum titulum, nec etiam ipse cognoscere de titulo, ut per Flamin. de reformat. lib. 1. i. 9. 14. n. 38.

66 ŠVÍMMÁ

S V M M A R I V M.

- 1 Coniux restituatur viro probanti desponsationem, & copulam, & de ipsis impunitate cauient, nisi magna sit viri scutia.
- 2 Spolijs restitutio, ut fiat debet ostendi titulus saltem coloratus.
- 3 Restitutionem quoad habitationem, & copulam non est locus ante matrimonij consummationem, secus quoad solam habitationem.
- 4 Concordantur text. in praesenti, & in c. ex parte, hoc titul.
- 5 Inimicitia capitalis, quando adest inter coniuges, vxor viro non est restituenda.
- 6 Vxor apud honestas matronas, seu monasterium sequestrari potest, pendente lite inter maritum, & vxorem super separatione cohabitationis.
- 7 Scutia parentum viri etiam praebet vxori instam diuertiendi causam, ac petendi cautionem securitatis.
- 8 Caution sufficiens dicitur si pignora, vel fideiinffores dentur.
- 9 Caution quanta sufficiat arbitrio iudicis relinquitur.
- 10 Restitutionem locus non est in matrimonio, nisi quando constat de legitimo consensu.
- 11 Mulier coniugata spoliata a viro non restituitur si matrimonium fuit clandestinum.
- 12 Coniuges ad inimicem sui corporis potestatem transferunt.

C A P. Ex transmissa V I I I.

- C**oniux est restituenda viro probanti desponsationem & copulam si det cautionem quod non inferat malum mulieri. Si vero vxor disfida viro ob capitale odium, committi debet alicui custodenda donec causa videatur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bella. v. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Innoc. Bald. Panorm. Burr. Cujac. Viu. in rationali secundi libri iuris Ponif pag. 94. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 232. remissio Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 2. Decret. lib. 2. tit. 7. c. 3.
- 2 Si vobis confiterat.] Notatur ad hoc quod ut fiat restitutio spolijs, debet ostendi titulus saltem coloratus, ut per Valafc. cons. 9. n. 2.
 - 3 Legitime defensiona fuisse, & ab eo cognita.] Ergo ante matrimonij consummationem non est locus plena restitutioni, nempe quoad habitationem & copulam, bene tamen quoad solam habitationem, & alia ministeria inter coniuges mutuò debita præter copulam. Vide D. Barbol. in rubr. ff. soluto maritim. p. 2. n. 80. Brunel de sponsalib. concil. 12. n. 5. Sanch. de maritim. lib. 2. disp. 41. n. 5. optimè lib. 7. disp. 1. 12. m. 2. cum seqq. vbi n. 8. agit de conciliacione huic text. cum cap. ex parte, si fr. hoc sit, & dicit text. in praesenti, ideo requirere matrimonij consummationem, quia agit de plena restitutione etiam quoad copulam; aliud vero text. ideo solam traductionem ad dominum petere absque copula, quia agit de sola restitutione quoad habitationem, & alia obsequia, sequitur Guttier. de maritim. c. 122. n. 10. vers. tertia.
 - 5 Si autem capitali' odia, &c.] Notatur ad hoc quod quando inter coniuges adest capitale odium, & capitalis inimicitia, tunc vxor viro non est restituenda, nam iusta haec videatur causa separationis thori, ut per Paris. cons. 54. num. 12. vol. 4. Crauet. cons. 32. n. 4. Gabr.

conf. 161. n. 7. D. Barbol. in rubr. ff. soluto maritim. p. 2. §. 32. vers. item colliguntur, vbi loquitur quando propter verbata contracta est inter coniuges capitalis inimicitia; verbera enim per se sola non sufficiunt ad praestandum sufficientem causam diuortij, nisi ex eis inimicitia capitalis inter coniuges oriatur, aut probabilitate possit mortis periculum timeri, Sanch. lib. 1. o. disp. 18. n. 15. & Guttier. canon. lib. 1. c. 24. n. 6. agit quando inter coniuges est lis super maiori parte bonorum, & Sanchez de maritim. lib. 10. disp. 18. n. 33. & Aym. cons. 31. n. 4. vol. 1. & Cephal. cons. 184. n. 64. cum seqq. dicit vbiodium est capitalis non debere coniugem cautionis fragilitate fidere, vide latè Farin. in praxi crimin. q. 143. n. 129. cum seqq. & n. 225. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de favore cleric. reali § 4. n. 102. cum seqg.

Aliui probe, & honeste mulieri, &c.] Notatur ad hoc quod pendente lite inter maritum & vxorem super separatione cohabitationis vxor tam apud honestas matronas, quam monasteriorum sequestrari tunc potest, ut per Farin. Rot. decr. 2. 45. in 1. collect. nonis.

Vel parentes eius.] Notatur ad hoc quod scutia parentum viri, etiam praebet vxori instam diuertiendi causam, ac petendi cautionem securitatis, ut per Burr. hic n. 6. & Abb. num. 4. Iacob. de Graffs p. 1. decr. lib. 2. cap. 84. num. 3. quos refert, & sequitur Sanch. d. lib. 10. disp. 18. n. 23. vbi intelligit quando vir in culpa est illius scutiae, ut si vxorem cum eo periculo retineat in parentum domo, vel parentes in ipsam propriam sui ipsius.

In gloss. Sufficiens cautione, ibi, sufficiens cautio dicitur si pignora, vel fideiinffores dentur. Similis gloss. verbo idem c. quamquam, de censib. lib. 6. Bern. reg. 75. Duen. reg. 86. Gare. Falcon. reg. 192. Menoch. de arbitr. caja 142. n. 3. Cou. var. lib. 3. c. 3. n. 6. Guttier. in 1. nemo potest n. 247. ff. de legatis 1. Pinel. in 1. p. 2. n. 76. C. de bonis mat. Ceall. commun. contra commun. q. 66. Aloys. Ric. in praxi rerum fori Ecclesiast. decr. 254. n. 3. in 1. edit. alias decr. 68. p. 2. Steph. Gratian. discept. forens. o. 147. n. 22. Molin. de instit. tract. 2. disp. 3. 34. n. 4. Fr. Anton. à Sousa in refect. Bull. de Cœna o. 3. disp. 98. n. 1. Farin. in praxi crimin. p. 1. q. 33. & n. 43. & alii de quibus Sanch. d. disp. 18. n. 35. Surd. decr. 320. n. 7. vbi infra ad o. vlt. & n. 6. hoc sit.

In ead. gloss. ibi, Et index recipiat cautionem per quam magis possit mulier esse secura. Ergo arbitrio iudicis relinquatur quanta caution sufficiat cum alibi præscriptum non sit, Sanch. d. disp. 18. n. 2.

In gloss. Legitime, ibi, id est, per legitimum consensum, &c. & ibi, in facie Ecclesie. Notatur ad hoc quod in matrimonio locus non est restitutio, nisi quando constat de legitimo consensu, ut per Ioan. Andr. hic n. 5. Butr. n. 10. Abb. sub n. 5. vers. contra. Rot. decr. 147. n. 28. apud Facinac. p. 1. recent. vbi dicit ex eo procedere, quia non potest in persona libera haberi quasi possesso huius scutitutis coniugalium, nisi ex legitimo consensu. Vnde mulierem coniugatam spoliaram a viro non restitui ante omnia si matrimonium fuit clandestinum, tenet Sanch. de maritim. lib. 3. disp. 45. Guttier. cod. tract. c. 7. n. 1.

In gloss. Et ab eo cognitam. Notatur ad hoc quod in matrimonio, quatenus Sacramentum, possunt, imo se ipsi coniuges alter in alterum sui corporis transferunt potestatem, ita ut transferens iam sui corporis potestatem non habeat, D. Barbol. in rubr. ff. soluto maritim. p. 2. n. 78. Francisc. Molin. de risu nuptiarum lib. 1. differ. 15. n. 14.

S V M M A R I V M.

1 Pensionis rei donata per solutionem facta donatario cum auctoritate donatoris acquiritur illi donatario rei donata

De Restitut. spoliatorum, Tit. XIII. 435

1. *donata possessio, aed quod si ab illa expellitur, per interdictum Recuperanda agere poterit.*
2. *Possessio per locationem probatur etiam in prauidicium tertij si locator percipiat pensionem, seu mercedem, quae est loco fructum.*
3. *Possessio non probatur ex locatione, nisi probetur locatorem fructus, vel pensionem nomine proprio, non autem iure familiaritatis percipisse.*
4. *Possessio probatur per instrumenta in quibus continetur locatio decimorum, & earum perceptio a conductoribus.*
5. *Ecclesia, & Prelati vi constituti transferunt possessionem.*

C A P. Cùm venisset. IX.

Possessio rei donatae donatario acquiritur per solutionem pensionis rei donata factam donatario cum auctoritate donatoris, aed quod si ab illa expellatur, per interdictum Recuperanda agere poterit. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hoff. Innoc. Anch. Bald. Panorm. Butt. Henric. Cujac. Viu. in ration. secundi libri iuri. Pontif. pag. 96. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 232. remissi. Cal. in annos & Ximen. in concord. p. 1 & 2. referunt ab Ant. Aug. collect. 2. Decret. lib. 2. tit. 9. n. 8.

Percepunt.] Et sic accepert possessionem, vide Anton. Gom. l. 45. Tauri. n. 67. & n. 193. in fine, Tiraqu. de retrah. l. 2. § 25. gloss. n. 35.

Annuum pensionem.] Notatur ad hoc quod possesso per locationem probatur etiam in prauidicium tertij si locator percipiat pensionem, seu mercedem, quae est loco fructum, Rom. conf. 70. n. 11. Alex. conf. 88. n. 14. lib. 5. Ruin. conf. 118. n. 111. lib. 4. Paris. conf. 104. n. 89. lib. 1. Nat. conf. 672. n. 10. quos refert, & sequitur Mantic. decis. 245. n. 2. Tiraq. de constituto p. 3. limit. 1. n. 22. Boér. decis. 105. à n. 13. Mafcard. de probationib. conclus. 1181. n. 3. Valasc. de iure emphe. q. 9. n. 1. D. Barbos. in l. si alienam. n. 80. ff. soluto matrimon. Cald. Pereira de emprise. c. 25. n. 9. Marc. Anton. var. resolut. lib. 1. resolut. 106. n. 39. & seqq. & lib. 3. resolut. 40. n. 10. Vnde inferunt possessionem non probari ex locatione nisi probetur locatorem fructus, vel pensionem nomine proprio, non autem iure familiaritatis percipisse. Socin. sen. conf. 205. n. 5. lib. 2. Boér. d. decis. 105. num. 14. quos refert & sequitur Mantic. decis. 241. n. 2. Vnde inferunt Doctores possessionem probari per instrumenta in quibus continetur locatio decimorum, & earum perceptio a conductoribus. Socin. sen. conf. 13. num. 14. lib. 4. Sartien. de annal. q. 47. num. 1. & 2. Cæf. de Graffis decis. 10. de causa possess. & prop. Menoch. remed. 3. retin. n. 13. Rota in Mediolan. decimorum 27. Iunij 1612. coram Pizzonano.

Vitiosè tamen, &c.] Notatur ad hoc quod Ecclesia, & Prelati vi constituti transferunt possessionem, vt per Tiraquell. d. tract. de constituto p. 2. ampl. 2. 3. Et constitutum coloni, conductoris, serui, & aliorum per quos possidemus, non transfert possessionem nisi colonus id fecerit consentientie domino, vt per Tiraq. cod. tract. de constituto p. 3. limit. 14. n. 2.

S V M M A R I V M.

Actore agente petitorio, si reus super eadem re deducit possessorum, proceditur in solo possessorio, suspicio petitorio.

Tom. I.

2. *Malier spoliata à viro quasi possessione maritali ante omnia est restituenda.*
3. *Excepio dilatoria post item contestatam opponi potest, quando index non vult de illa cognoscere.*
4. *Declaratur text. in praesenti, & in cap. 2. de ordine cognit.*
5. *Appellationis remoto non impedit appellationem ubi manifestè quis grauetur.*

C A P. Ex conquestione. X.

Luc. III.

Si vir vxorem relinquit, & agat de nullitate matrimonij apud iudices, & mulier petat sibi restituvi virum appellando, prius est restituendus vir, & omnia aucta post appellationem sunt nulla. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bell. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hoff. Innoc. Anch. Bald. Panorm. Butt. Henric. Cujac. Viu. in ration. secundi libri iuri. Pontif. pag. 96. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 232. remissi. Cal. in annos & Ximen. in concord. p. 1 & 2. referunt ab Ant. Aug. collect. 1. Decret. lib. 2. tit. 9. n. 8.

Vit. iuri sibi restituti petitor, &c.] Notatur ad hoc quod mulier spoliata à viro quasi possessione maritali ante omnia est restituenda, vt per Sanch. de maritim. l. 6. 3. disp. 45 n. 1. Cenall. omnis. contra communis q. 736. n. 4. Sahag. in c. 1. de sequitur. possess. min. 105. & 113. Ioan. Garc. de nobilit. gloss. 1. n. 43. ver. & adiuvante.

Et ante ingressum libi, &c.] Notatur ad hoc quod quando index non vult cognoscere de exceptione dilatoria, tunc etiam post item contestatam poterit opponi, vt per Rebuff. de exceptionib. n. 38. ubi idem dicit quando non stetit per partem quominus opponeret, sed per indicem, qui compulit partem statim ad item contestandam.

Quod fieri non debuit.] Ex eo, quia licet petitorum possit prius intentatum super consanguinitatem, possessorum tamen respiciens eandem rem etiam per viam actionis facit ipsum petitorum suspendere, & in hoc casu procedere text. in praesenti testatur D. Barbos. in l. si de re, à n. 447. ff. de iudic. ibi etiam declarans text. in c. 2. sup. de ordig. cognit. procedere quando petitorum proponitur super diuerla re, ita ut possessorum intentatum nihil commune habeat cum praedicto petitorio.

In gloss. Post appellationem, ibi, remoto appellationis non impedit appellationem, ibi manifestè quis grauetur. Vide Hypol. n. 1. 1. § 1. serui quasi n. 10. ff. de quest. & sing. 592. & confil. 89. n. 1. Perez l. 2. gloss. pag. 572. col. 2. tit. 5. lib. 3. Ordin. Farin. Rota Romana decis. 190. n. 4. in 1. collect. nouiss.

S V M M A R I V M.

1. *Spoliator violentus rem cum fructibus, etiam qui percipi possint, restituere, damna resarcire, & de iniuria satisfacere compellitur.*
2. *Restitutio spoliari debet fieri cum damnis, & interesse.*
3. *Spoliator tenetur de iniuria.*
4. *Spoliator restitutio debet fieri cum fructibus.*
5. *Fructus qui dicuntur, & que veniant nomine fructum remissi.*
6. *Spoliatus restituendus est ad fructus, quos percipit, seu percipere possit ex re ipsa, si ei possidere fuerit licitum.*
7. *Fructus integri si restituuntur, intelligitur de nullis expensis.*

Oo 2 8 Fructus

- 8 *Fructus intelliguntur deductis necessariis expensis.*
 9 *Possessor bona fidei tenetur tantum recte vere fructus extantes ante litis contestationem, & non consumptos, post litem vero contestatam universos.*
 10 *Possessor bona fidei suos facit fructus industriales, non vero naturales, nisi habeat titulum.*
 11 *Fructus industriales bona fide consumptos non tenetur bona fidei possessor restituere, nisi quatenus ex eis locupletior euaserit.*

C A P. Grauis. X I. Caelest. III.

- 1 *Qui ab aliis rem vi, damno, & iniuria abstulit, tenetur integrè restituere rem, & plenè refarcire. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bellam. I. Andr. Anchar. I. Mol. Anan. Holt. I. Inoc. Bald. I. Panorm. Butr. Beroi. Cujac. Viu. in ratione. secundis libri uris. Postif. pag. 96. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 232. remissione Calaf. in annot. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. referunt ab Anton. August. colect. Decretal. lib. 2. tit. 7. c. 5.*
 2 *Damno plenarii reservare.] Notatur ad hoc quod spoliatus restituendus est ad fructus, quos percipiet, seu percipere potuerit ex re ipsa si illi possidere fuisset licitum, ut per Viu. tom. 2. commun. opinion. lib. 7. tit. 1. rum. 304. vers. ampliatur tertio, nam a malæ fidei possessor restituendi sunt fructus, quos poterat verus rei dominus ex illa percipere, l. 12. tit. 1. p. 1. ubi gloss. 5. & l. 40. tit. 8. p. 3. Anton. Gom. var. tom. 3. c. 13. n. 3. 8. vers. item add. col. 1. post med. Ceuall. que. 1. 19. & 120. Azeued. resp. 6. a. n. 1. Spin. in speculo testem. gl. 1. 3. princ. n. 53. Pichard. in s. si quis a non domino, num. 1. 1. Instit. de rerum dini. latè Sanch. in precepta Decalogi, lib. 2. cap. 2. 3. n. 106. Azeued. l. 1. n. 97. tit. 1. 3. lib. 4. noue recopil.*
 3 *Et de illatis iniuriis.] Notatur ad hoc quod spoliator tenetur de iniuria, Cardof. in praxi indicum, verbo interdictum, n. 52.*

- 4 *Vi non tantum fructus, &c.] Quia restitutio spoliati debet fieri cum fructibus, Boër. decif. 18. Tiraq. in l. si unquam, verbo reuertatur, n. 2. 6. C. de reuoc. dona. Couar. lib. 1. var. cap. 3. n. 1. Menoch. remed recuper. num. 4. 1. 2. D. Barbol. in rubr. ff. soluto martr. p. 3. n. 73. Guttier. practic. lib. 3. q. 38. n. 30. Ceuall. commun. contra commun. 9. 762. n. 69. Cabed. Lufit. decif. 6. 8. n. 3. p. 1. & ita fructus percepti lite pendente veniunt restituendi in iudicio ordinario, quia dicuntur percepti mala fide, at vero in iudicio sumario retinenda restituentur tantum percepti post intentatum possessorum, Rota decif. 31. apud Fatinac. p. 1. re. en. & sententia condemnans ad restitutio[n]em rei includit etiam fructus perceptos post ipsam sententiam, Surd. decif. 2. 12. à n. 11. Fructus qui dicuntur, & que veniant nomine fructuum? vide Tiraquel. de retratu lign. §. 15. gloss. 1. n. 2. 7. Caffan. in consuet. Burgundia. rubr. 5. §. 17. verbo, & faire, sol. mibi 18. 4. I. an. Garc. de expens. c. 2. 3. à n. 3. Salgado de protet. Regia. tom. 1. p. 4. c. 9. n. 75. cum multis seqq. meritiplu[m] in tract. de appellat. verborum virtusque iuris signific. app. 103. Et de divisione fructuum, vide Couarru. d. 3. n. 6. cum seqq. Pinel. in l. 2. C. de rescind. vend. p. 2. cap. 4. n. 52. cum seqq. Menoch. de arbitr. casu. 210. a. n. 2. Cop. in tract. de fructib. lib. 1. c. 3. latè Caffill. quotid. lib. 1. de usu fructu. cap. 3. 6. à n. 10. Reboll. d. part. 1. lib. 2. q. 4. Et quod spoliatus debet restituere quoad fructus & expensas, ita ut spoliator aliter audiri non debat, tenent Capitaq. decif. 1. 1. p. 1. Cæl. de Graffis decif. 5. n. 18. de restit. spoliat. Aym. conf. 140. n. 3. Greg. decif. 12. 5. n. 11. Rot. in Lauellen. seu Melphien. pecuniaria 16. Novembri 1620. coram bonar. memoria Vbaldo, & in Romana sylue 15. Maij 1628. coram Reuendiss. P. D. Veroospio, & hoc procedit etiam quod expensæ & fructus non sint liquidi, adeo ut non sufficiat oblatio cum cautione, vel obligatione de soluendo facta liquidatione, sed liquidatio præcedere debet. Capitaq. decif. 1. 50. n. 7. & 8. p. 1. & decif. 2. 10. n. 5. p. 2. & decif. 1. 7. 5. n. 1. & 3. & decif. 18. 4. p. 3. Anton. Gabr. commun. sub hoc tit. concl. 5. n. 97. Menoch. remed. 1. recuper. n. 4. 12. Surd. conf. 2. 8. n. 30. Scrath. decif. 1. 17. 6. n. 2. & 3. Rot. decif. 2. 6. 9. n. 1. in fin. p. 1. recent & in Romana domorum in Burga 11. Maij 1620. coram bon. mem. Vbaldo, & in Melenitana bonorum... Iulij 1622. coram R. P. D. Narro, vbi quod spoliatori nonque compensatione conceditur, per l. 2. t. in fin. de compensat. Capitaq. d. decif. 17. 1. n. 2. p. 3. & fuit dictum in Assisen. spoli. 6. Junij 1613. coram R. P. D. Dunozetto seu. refert Ferrentil. in annot. decif. 4. 49. Buratti.*

Possessores veteres percepissent.] Notatur ad hoc quod spoliatus restituendus est ad fructus, quos percipiet, seu percipere potuerit ex re ipsa si illi possidere fuisset licitum, ut per Viu. tom. 2. commun. opinion. lib. 7. tit. 1. rum. 304. vers. ampliatur tertio, nam a malæ fidei possessor restituendi sunt fructus, quos poterat verus rei dominus ex illa percipere, l. 12. tit. 1. p. 1. ubi gloss. 5. & l. 40. tit. 8. p. 3. Anton. Gom. var. tom. 3. c. 13. n. 3. 8. vers. item add. col. 1. post med. Ceuall. que. 1. 19. & 120. Azeued. resp. 6. a. n. 1. Spin. in speculo testem. gl. 1. 3. princ. n. 53. Pichard. in s. si quis a non domino, num. 1. 1. Instit. de rerum dini. latè Sanch. in precepta Decalogi, lib. 2. cap. 2. 3. n. 106. Azeued. l. 1. n. 97. tit. 1. 3. lib. 4. noue recopil.

Cum integritate restituere.] Intellige, deductis expensis: nam si lege, rescripto, vel præiuglio inbeatitur integrum fructus restituiri, intelligendum est, deductis expensis. D. Barbol. in l. fructus n. 1. ff. soluto martr. Garc. Girond. de præiugiorum, seu exemptionum explic. n. 1. 2. 1.

In gloss. Fructus, ibi, fructus enim intelliguntur deductis necessariis impenis. Vide Menoch. remed. 1. recuper. n. 574. Couar. lib. 1. var. c. 3. n. 3. Mexi. in tract. i. a. panis concl. 2. à n. 8. Surd. de alimento. tit. 9. q. 1. 2. n. 1. & 9. 41. n. 2. 5. & decif. 8. 7. n. 1. & dec. 2. 8. 2. 3. 1. Ceuall. commun. contra commun. tom. 4. q. 8. 97. num. 5. 16. Gonzal. ad reg. 8. Cæl. c. 5. 7. præm. n. 163. Cardof in praxi indicum, verbo, fructus n. 7. Garc. Girond ubi proxime, n. 12. 10. Monet. de decimis c. 6. n. 3. & plures citatos per me in tract. de appellat. verbor. virtusque iuris signific. appell. 103. num. 2. 2.

In ead. gloss. ibi, Bonæ fidei possessor tenetur restituere tantum extantes ante litis contestationem, & non consumptos, post litem vere contestatam universos. Vide Perez. l. 1. gloss. 2. pag. 708. col. 1. tit. 1. 3. lib. 3. Ordin. & in rubr. tit. 2. gloss. 1. p. 17. lib. 8. Reboll. de oblig. in stat. p. 1. lib. 2. q. 4. n. 8. & p. 2. lib. 7. q. 4. num. 6. Sanch. d. c. 2. 3. n. 66. 7. 3. & 190. cum seq. Tiraquel. de retratu lign. §. 15. gloss. 2. n. 3. cum seqg.

In ead. gloss. ibi, Et hoc potest intelligi de fructibus in-9 dustrialibus, &c. Adverte possessorum bona fidei suos effici fructus industriales, non vero naturales, nisi habeat titulum, vide Couar. d. cap. 3. n. 6. I. an. Garc. de expens. c. 2. 3. n. 55. & 36. Pichard. in s. si quis a non domino, num. 1. 3. & 1. 4. Spin. d. gloss. 1. 3. princ. n. 50. & 51. Rebel. d. p. 1. lib. 2. q. 4. n. 8. concl. 2. & 2. 1. 1. concl. 4. Sanch. d. o. 2. 3. n. 67. & 68. & ideo huiusmodi industriales fructus bona fide consumptos non tenetur bona fidei possessor restituere, ut resoluunt Ant. Gabr. commun. lib. 5. tit. 1. de acquirendo rerum dominio, concl. 2. n. 3. I. an. Garc. d. cap. 2. 3. num. 40. in fine, nisi quatenus ex eis locupletior euaserit. Menoch. remed. 1. recuper. num. 5. 98. Tolet. in summ. part. 2. tract. 8. cap. 1. 4. post 4. conclus. dub. 3. dicto 1. & 2. Fr. Emman. in summ. tom. 2. cap. 42. n. 1. Bannes 2. 2. quest. 6. 2. articul. 6. dub. 3. conclus. 1. & 2. vbi

De Restitut. spoliatorum , Tit. XIII. 437

vbi Arag. art. 6. paulo post princi. & Salon. controu. 3. concl. 4. Card. Tusch. tom. 4. concl. 490. n. 4. Sayt. in clausi Regia lib. 10. tral. 2. c. 2. n. 2. Molina de iustit. tral. 2. disp. 569. verf. quando aliquid, & disp. 718. n. 1. & diff. 719. n. 4. Vafquez 1.2. q. 9. 6. art. 5. disp. 172. c. 1. n. 2. & 4. Less. de iustit. lib. 2. c. 12. dub. 2. n. 9. & 10. Rebell. de obligat. iustitiae p. 1. lib. 2. q. 4. n. 10. & 11. Sanch. d. c. 2. 3. à num. 77.

S V M M A R I V M.

- 1 Possessionem ingressus ignorantie domino ad quem pertinet, potest per ipsum dominum statim cum scierit repellere, etiam violenter, nec ex tali repulso competit repulso contra dominum interdictum possessorum.
- 2 Punendus est mitius qui provocatus offendit.
- 3 Vm committere non dicitur, qui statim amissam possessionem procurat.
- 4 Autoritate propria incontinenti de possessione clandestina potest quis expelli.
- 5 Vim vi repellere licet.
- 6 Possessionem non amittit, qui sub conditione recedit.
- 8 Spoliatus non solum probare debet possessionem, sed etiam deiectionem.
- 9 Excommunicatus non est qui violenter à domo expelli clericum illam iniuste occupantem.

C A P. Olim. j XII. Innoc. III.

- 1 Possessionem ingressus ignorantie domino ad quem pertinet, potest per ipsum dominum statim cum scierit repellere, etiam violenter, nec ex tali repulso competit repulso contra dominum interdictum possessorum. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabat. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Innocent. Bald. Panorm. Henric. Butr. Anch. Cujac. Viuian. in rationali securi libri iuris Pontif. pag. 97. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 233. remissiūe Casal. in annot. Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Ant. August. collect. 3. Decret. lib. 2. tit. 6. c. 3.
- 2 *Ipos adeo circumvenit, &c.*] Notatur ad hoc quod mitius est puntendus, qui provocatus offendit, vt per Tiraq. de penit. temper. c. 1. n. 6. cum seqq.
- 3 *Præserium cito statim, &c.*] Notatur ad hoc quod vim non dicitur committere, qui statim amissam possessionem recuperat, vt per Menoch. conf. 2. n. 179.
- 4 nam de possessione clandestina potest quis expelli propria auctoritate incontinenti, gloss. verbo ultra, ad med. in l. 1. §. pen. ff. vii possedit, Valaf. de iure emphye. q. 18. n. 9. Menoch. remed. 3. retin. n. 19. D. Barbo. in l. si de vi, à n. 209 ff. de iudic.
- 5 *Vim vi duxeris repellendam.*] Notatur ad hoc quod vim vi repellere licet, Thom. de Thoma. reg. 306. Cardin. Tusch. tom. 8. lit. V. concl. 1. 3. Bellet. di quis. clerical. p. 1. tit. de favore Clericorum Canonis, §. 2. n. 2. intelligentes procedere quando vis vi repellitur ob necessitatem defensionem sui corporis, & cum moderamine inculpata tutela. Et argumento huius textus licet vim inferre de iure Canonico, tenet Cou. in Clement. si furiosus, p. 1. §. n. 6. col. 3. vbi reprehendit aliquos differentiam constituentes inter utrumque ius.
- 6 *Reddimus absolorum.*] Ex eo quia isti non poterunt transferre possessionem absque mandato Episcopi, quia eius nomine possidebant, ita Perez l. 2. gloss. 1. post. princip. verf. subinseritur, iii. 13. lib. Ordinam.

Tom. I.

In gloss. *Traditum.* Notatur ad hoc quod possessio. 7. nem non amittit, qui sub conditione recedat, ac per consequens non dicitur spoliatus qui non possedit, Azeued. per text. ibi in l. 1. n. 4. tit. 1. 3. lib. 9. non recuper. Cald. Pereira de potestate eligendi c. 17. n. 1. 6.

In gloss. *Restitutionem.* Notatur ad hoc quod spoliatus non solum probare debet possessionem, sed etiam deiectionem, vt per Anton. Gom. 1. 45. Tauri. num. 181. & seq. Couar. in reg. possess. part. 2. §. 1. n. 4. Alphan. collect. 3. 34. Menoch. remed. 1. 5. recuper. à n. 391. Cardos. in præci. iudicium verbo interdictum num. 22.

In gloss. *Excessit.* ibi, sed nunquid isti sunt excommunicati, &c. Aduerte illum excusari ab excommunicatione, qui violenter à domo repellit clericum illam iniuste occupantem, quando repellens non potest illum aliter recuperare, quām violenter clericum expellendo, vt per Syluest. verbo excommunicatione 6. n. 6. Sayr. de censur. lib. 3. c. 27. n. 19. Molina de iustit. tom. 6. disp. 56. n. 3 quos refert, & sequitur Bonacina de censur. disp. 2. q. 5. punto 4. n. 1. verf. 3.

S V M M A R I V M.

- 1 *Consanguinitas in gradu prohibito vbi opponitur contra potenter restitutioem coniugis, & offerantur probatores parati, recepio ab apponente iuramento de malitia, negabuiv. restitutio quoad thorum, & siest quoad reliqua, si vero probations prompta non sint, siat plena restitutio, nisi sit magna viri sanitia.*
- 2 *Episcopus quando dicatur in remoitis agere, remis- siue, & n. 3.*
- 4 *Dominij exceptio obstat agenti interdicto, Vnde vi, quando agitur de re, qua cum periculo recuperari non potest.*
- 5 *Dominij exceptio incontinenti probanda impedit restitutioem in possesso, præcipue vbi inimicis anima periculum.*
- 6 *Incontinenti dicitur aliquod breve temporis spatiu arbitrio indicis taxandum.*
- 7 *Instrumenum offerens dicitur incontinenti probare.*
- 8 *Diuiniti est sufficiens causa alterius sponsi notabilis aperitas, seu sanitas.*
- 9 *Vir tenetur mulieri à se fugienti propter eius sanitias alimenta præstare in domo vbi habitauerit, quamvis maritus nullam dorem habuerit, & n. 10.*
- 11 *Index Ecclesiasticus potest censuris compellere coniuges ad cohabitandum.*
- 12 *Causa pigroratit, vel fidei suffisoria desideratur, vt coniux probabiliter timens alterius coniugis sanitiam teneatur cum illo cohabitare.*
- 13 *Sanitas coniugis quando est tacita ut nulla securitas causio sufficiens ab alio præstari possit, non est restitutendum coniux spoliatus.*
- 14 *Episcopo inferiores consuetudine possunt acquirere facultatem cognoscendi de causis matrimonialibus.*
- 15 *Uxorem è domo absque iusta causa expellens restituatur, si eam repetat, & illa redire renatur.*
- 17 *Papa in nullo impedimento iure distino naturali matrimoniorum divinamente dispensare potest.*
- 18 *Media via est eligenda.*
- 19 *Pars refecata in his Decretalibus sapient ad plenum Pontificiarum dispositionum intellectum pertinet, & n. 20.*
- 21 *Gradus omnes Leniti. 18. expressi obligant in Legi nona.*
- 22 *Restitutio minime est differenda probationibus in promptis paratis.*

Qo 3

23 Cenit

- 23 Coniux impedimenti conscientis si ab Ecclesia excommunicetur; quia debitum negat, talis excommunicatio verè coram Deo non ligat.
 24 Restitutio vxoris impeditur propter sanitatem viri, & timorem offendendi eam.

C A P. Literas. XIII.

- 1 **M**ulier opponens contumaciam, praesertim in gradu alege divina prohibito, si incontinenti offert probationes paratas, praecepit si fama consentit, est praeципienda restitutio in omnibus praeter copulam carnalem quovisque causa terminetur: interim ad candelam iure mulier quod non malitiosè obiecit; si vero non habeat incontinenti paratas probationes, sed dilationem quare compelli debet censuram ad plenariam restitucionem, quia prae sumitur contra eam cum sua temeritate sine indice recessit a viro, ipsa tamen ex se abstineat a thoro, & humiliter toleret censuram donec rem probaverit, & absolvatur: sed si tanta sit sanctitas viri ut non sit tuta, non restitutur, vel prouideatur de sufficienti securitate. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Innoc. Panorm. Butri. Anchar. Henric. Cujac. Viuian. in ration. secundi libri iuris Ponif. pag. 98. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 233. remissiue Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Ang. collect. 3. Decret. lib. 2. tit. 6. cap. 3.
- 2 *In remotis agente.* Episcopatus quando dicatur in remotis agere, vide gloss. verbo *remotis* in cap. cum mulius, de tempor. ordinari. lib. 6. Zabar. in clem. can. verbo *ex remotis*, de electione, Aloys. Ricc. in praxi aurea variarum resol. resol. 18.
- 3 *Dispensare non potest*, &c. Id est, dispensare non debet, nec expedit, secundum Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 52. n. 8. in medio.
- 4 *Videtur periculum oppingnare.* Notatur ad hoc quod exceptio dominij obstat agenti interdicto. Vnde vi, quando agitur de re, qua cum periculo recuperari non potest, ut per Menoch. remed. 1. recuperanda, n. 114. & n. 308. cum seqq. & n. 118.
- 5 *Et probationes offeruntur incontinenti.* Notatur ad hoc quod exceptio dominij incontinenti probanda impedit restitucionem in possessorio, praecepit vbi imminet anima periculum, vide Menoch. remed. 1. recuper. n. 2. & 8. Mench. illustrum quæst. c. 32. n. 2. Et dicitur incontinenti aliquod breve temporis spatium arbitrio indicis taxandum, ut per Menoch. de arbit. casu 12. n. 4. Sanch. de matrim. lib. 10. disp. 11. n. 2. Ille verò, qui offert instrumentum, dicitur incontinenti probare, Tiraq. de retractu lig. §. 2. gloss. 1. m. 20.
- 6 *Quam tamen ipsa horis, &c.* Adverte absolucionem exigere in presenti, pro foro externo, in quo excommunicatio valida erat, ut per Sanch. lib. 2. disp. 39. n. 9.
- 7 *Si verè tanta sit viri sanitas, &c.* Notatur ad hoc quod notabilis asperitas, seu sanitas alterius sponsi est causa sufficiens diuinit. Paris. conf. 54. n. 9. vol. 4. Alex. conf. 113. n. 2. & 3. vol. 4. Couar. de sponsalibus p. 2. c. 7. §. 5. in princ. Anton. Gom. var. tom. 2. c. 2. n. 5. 1. propè finem, Mozz. de contract. iuste marim. cap. fin. num. 6. 5. Rebel. de obligat. iustit. lib. 9. q. 18. set. fin. n. 46. in fin. Surd. de aliment. iustit. 6. q. 5. n. 19. Guttier. canon. quæst. lib. 1. c. 2. 4. Bursat. conf. 2. 18. n. 2. 1. vol. 2. Gabet. conf. 161. num. 7. & 8. Menoch. casu 139. Macard. de probat. concl. 1. 018. D. Barbol. in rubr. ff. soluto marim. p. 2. n. 2. 5. Farinac. p. 4. decr. 7. 5. vbi addit. lit. C. & Rota Rom. decr. 2. 8. in 1. collect. noviss. alias p. 4. diuersi. Valer. Reginald. in praxi

fori. p. 2. lib. 3. 1. n. 2. 4. & n. 3. 1. 5. cum seqq. Bellet. disq. cleric. p. 1. tit. de favore cleric. reali. s. 4. n. 92. latè Sanch. de matrim. lib. 10. disp. 18. Nam propter sanctitatem coniugis fit separatio thori, quoad cohabitationem, non quoad matrimonij foedus, quando emendanda vitæ, aut poenitentia nulla dantur indicia, & minus ex cautione de non offendendo bonus speratur euentus, Panciro. conf. 8. & Moret. conf. 41. Franc. Marc. decr. 7. 38. p. 2. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. p. 2. tit. 2. 4. n. 11. Card. Tusch. lit. M. concl. 1. 43. Ioan. Baptista Costa de remed. subdilat. remed. 8. per tot. Peguer. crimin. decr. n. 10. Thesaur. Pedem. decr. 1. 30. n. 6. Macard. de probat. conc. 1018. n. 6. D. Barbol. disp. 1. 2. 3. verf. succedit igitur, Sanch. d. disp. 18. num. 4. Farin. in praxi crimin. 9. 143. n. 12. 9. cum seqq. optimè Rota decr. 441. num. 2. apud Farin. p. 1. in recent. vbi cum Paris. conf. 54. à n. 14. lib. 4. censuit ad probandam sanctitatem requiri probationes necessarias & concludentes, & non sufficere testes singulares: imò requiri omni exceptione maiores, Felin. in rubr. de sponsal. num. 5. Socin. iun. conf. 86. n. 6. cum seqq. lib. 2. Hyppol. Riminald. conf. 174. num. 17. Natt. conf. 616. sub num. 1. quia causa separationis est causa gratis, & ardua, Hyppol. Riminald. conf. 174. n. 16. & reputatur causa status Farin. in praxi crimin. 9. 143. §. probatio sanctit. n. 164. Rot. decr. 441. n. 2. p. 1. recent. & in Romana separationis thori 28. Januar. 1613. coram Card. Sacrato. Vnde si probetur vxorem aliquid tentasse ad viri necem, tunc posse virum separari, resolut Valasc. de partition. c. 6. n. 47. Guttier. d. c. 2. 4. n. 8. vbi idem tenet si supposuit marito facturas, & herbarias, seu incantaciones, vel si venefica probetur, Quæ quidem sanctitas ad inducendum separationem debent esse magnæ, Abb. in c. ex transmissa, in princ. & num. 4. de restit. spol. Aldobrand. conf. 7. 1. num. 1. lib. 1. Farin. conf. 157. n. 4. lib. 2. & fuit dictum in Neapolitana separationis thori 15. Aprilis 1616. coram bona mem. Card. Sacrato, & in Neapolitana separationis thori 28. Iun. 1624. coram bon. mem. Burato. Lewis namque verberata est permisso viro, præsentim ex causa, Bald. conf. 176. n. 7. lib. 1. Roland. conf. 2. 7. n. 13. & 17. lib. 3. Hyppol. Riminald. conf. 174. n. 31. Aldobr. d. conf. 7. 1. n. 4. Farin. d. conf. 157. n. 5. & d. 9. 143. n. 194. Sanch. de matrim. lib. 10. disp. 18. sub num. 16. Tiraq. de legib. commib. gloss. 1. p. 1. num. 2. 2.

Neque dicta sanctitas inducitur ex unico actu Roland. d. conf. 2. 7. n. 12. Aldobr. d. conf. 7. 1. n. 8. lib. 1. Bald. conf. 176. sub n. 3. verf. & si mulier, vbi quod si mulier dicat quod fuit verberata semel in decem annis, ita non fuit sanctitas, sed correctio, quodque vir sapiens debet dictum malos mores corrigere non transeat in confutandinem, cum aliis per Sanch. d. disp. 18. sub n. 16. verf. addit. ex unica verberatione, sed debet constare quod vir sit solitus frequenter sanctire ultra modum in vxorem. Farin. d. 9. 143. n. 2. 03. & fuit firmatum in dicta Neapolitana separationis thori, coram bon. mem. Burato.

Quinimò nec sufficit sanctitas præterita, & sic quod præterito tempore sanctuerit atrociter in vxorem, sed necesse est quod adsit probabilis timor, quod etiam in posterum vir sancti in vxorem, Abb. in d. cap. ex transmissa, n. 2. de restit. spol. Sanch. d. disp. 18. sub n. 1. 6. verf. secundò existimo; imò ad hunc effectum sufficit solus metus futurae sanctitæ, & alicuius gratis mali, Sanch. d. disp. 18. n. 10. & 19. Farin. d. 9. 143. n. 140. Rot. in d. Rom. separation.

Deinde requiritur quod mulieri trepidanti non possit sufficiens sanctitas prouideri, ut per text. in præsentia, & in c. transmissa, eod. tit. tenet Aldobr. d. conf. 7. 1. n. 3. l. 1. & infra latius n. 13. Illud tamen aduentendum 9 duxi

De Restitutione spoliatorum, Tit. XIII. 439

duxi teneri virum mulieri à se fugienti propter eius
fœnitias, & mala tractamenta, seu alias cum causa,
& culpa ipsius viri, alimenta præstare in domo in
qua in habitaret, *Lara in l. s. si quis a liberis, s. si vel pa-
rens, n. 6.5. cum seqq. & s. si quis ex his, n. 2.10. Pugner.
decis. 20. Guttier. d. 6.2.4. n. 7. Valasc. d. c. 6. n. 58. & con-
sult. v. n. 4 & 5. Fatin. in præxi crimin. q. 4.3. n. 1. 36. Ber-
nard. Graue, ad prælio. Camera Imper. lib. 1. concl. 17.
confid. 3. n. 8. vbi n. 9. cum seqq. asserit alimentorum no-
mine comprehendendi & expensas in lite faciendas,
quæ quidem alimenta à viro vxori sunt præstanda,
quamvis maritus nullam dotem haberit, Guttier.
d. cap. 2.4. n. 7. Thefaut. Pedem. decis. 1. 30. num. 2. D.
Barbols. ff. solito marimon in rubr. p. 3. post num 41. &
n. 43. An autem isto casu communicentur quæsita in-
ter virum, & vxorem separatum, vide Perez I. 4.
gloss. 1. pag. 164. vers. quid autem erit, & pag. 170. tit. 4.
lib. 5. Ordin.*

10 Quoniam omne quod non est ex fide peccatum est, &c.] Hanc auctoritatem D. Pauli ad Roman. 14. secundum communem SS. Patrum sensum explicauit ad rubr. de summa Trinit. & fide Cathol. n. 2.

11 *Ad restitutionem plenariam debet Ecclesiasticis censuris compelli. Notatur ad hoc quod potest index Ecclesiasticis censuris coniuges ad cohabitandum compellere, & vi adducere coningem, qui separatus est, ut per Cour. de sponsalib. p. 2. c. 7. in princ. num. 1. post Brunel. Abb. Dec. Alex. de Neu, Matiens. Cuch. & alios, Sanch. lib. 9. disp. 4 n 6.*

12 *Alioquin sufficiat, &c.]* Ergo cautio pignoratitiae, vel fideiussoria desideratur, ut coniux probabiliter timens alterius coniugis saecum, teneatur cum illo cohabitare, *glossa verbo, sub causa, in cap. de Beneficio 2. q. 1.* Causal. commun. contra commun. 9.66 n.9. & 10. post Lancelot. Fr. Emman. Veg. & alios, Sanch. disp. 1.8. n.40. nomine enim sufficiens cautionis intelligitur pignoratitia, sive fideiussoria, ut dixi ad gl. verbo, *sufficiens, in cap. ex transmissa, sup. hoc sit.* Si vero vir discerens sit, & emendatae vitæ, ita ut index arbitretur attenta laetitia probata, & circumstantiis concurrentibus satis confusa vxoris incolumenti iureinando praestito, non est opus alia cautione, ut resoluit Sanch. *d. disp. 8. n.42.*

13 *Non solum non debet illi restituī, &c.*] Notatur ad
hoc quod quando securitas coniugis est tanta ut nulla
securitas cattio sufficiens ab alio prestari possit
non est restituendus coniux spoliatus, sed sententia
diuicti pronuntianda est, ut per Abb. sic num. 7.
Gautier. *Canon. lib. 4. q. 2. 4. n. 7.* Rot. in *Romania separa-*
tioris thorii 1. *Marit.* 1630. Coram R.P.D. Merlino D.
Barbos. in rub. ff. *solutio matrim.* p. 2. n. 20. *in finem*, &
n. 27. Sanch. *disput.* 18. n. 31. Seraphin. *decis.* 2. 26. n. 3.
p. 1. Bellet. d. § 4. n. 94. *prope finem*, vbi citat *Alexand.*
conf. 78. n. 4. *volum.* 5. Rimini. *Iun. cons.* 174. num. 12.
Cephal. *conf.* 384. num. 70. *volum.* 3. & Turret. *conf.* 15.
num. 36. *volum.* 2. Arbitrabitur autem index quanta
subiicit laetitia quod non possit prouideri vxori reme-
dio cautionis, Cephal. *conf.* 384. *in fine* Menoch. de
arbitr. *causa* 139. *in fine* Guttier. d. q. 2. 4. num. 10. Sanch.
disput. 18. num. 32. Bafil. Pontif. de *matrimon.* lib. 9.
cap. 13. num. 5. *ad fin.* Seraphin. *decis.* 2. 26. num. 1. Rot.
decis. 39. num. 2. & *decis.* 156. num. 3. *post 1. v. l. cons.*
Farini

14 In gloss. *In tua*, 1. Notatur ad hoc quod confusitudine possimus inferiores Episcopo acquirere facultatem cognoscendi de causis matrimonialibus, ut per Couar. de *ponsalib.* p. 2 cap. 8.8.12. num. 1. *Palat.* in *repet.* cap. per *vestras*, *de donatione inter virum*, *notab.* 2. §. 1. num. 27. & 33. & *notab.* 3. §. 1. num. 2. *Nauat.* *conf.* 1. sub *tit.* de *officio deleg.* num. 5. *in antiqu.* & *conf.* 3.

sub eod. ita, in nouis, & hanc consuetudinem, si sit immemorabilis, non fustulisse Concil. Trident. sess. 24. de reformat. c. 20. vers. ad hoc, referunt decisum in sacra Concilij Trident. Congreg. additio ad Narar. d. conf. 3. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 33. n. 5. quos refero ego ipse de officio, & potestate Episcopici, part. 3. allegat. 84. num. 5.

In gloss. *Dinertit ibi, sed contra credo, &c.* Notatur 15
ad hoc quod si ipse vir se vxore spoliet eam domo
expellere absque iusta causa, etiam tunc eam re-
petens est restituendus si ipsa redire renuat, ita Sanch.
lib. 10, disp. 12, m. 17.

In ead. gloss ibi, *Nec etiam exceptio rei indicata locum habet ibi.* Hanc glossam doctrinam esse veram dicit Imola hic num. 12. quando incontinent probaretur aliquid contra ipsam sententiam, alias in dubio stare debere sententiam, ex c. i. vii lice non contestat. refert Sanch. d. disp. 1. 2. m. 20.

In gloss. *Nor potest ibi, idem credo de gradibus divina* 17
lege prohibitis. Notatur ad hoc quod in nullo impedimento iure divino naturali matrimonium dirimere potest. Summus Pontif. d. dispensare, ut per Couar. de sconsal. p. 6. r. 6. §. 10. n. 10. Nanar. in man. c. 2. n. 84. Petr. Ledefin. de matrim. q. 5. 5. art. 6. circa primum statum affinitatis, differ. i. conel. . Sanch. lib. 8. de marri. disp. 6. n. 10. cum egg. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 1. num. 39.

In gloss. *Viam medium*. Notatur ad hoc quod media 18
via est eligenda, ut per Thomam, de Thom. reg. 178.
vbi declarat procedere quando ius, vel sententia non
potest magis adaptari ad unam partem, quam ad
aliam, refertur in libello de princ. p. utrumque iuris ad
li. M. nuna. 19. in med. & vide quae dixi in tractat. de
Axiomatis iuris usus freq. Axiom. 2. 3. n. 2. & Axiom. 145.
num 5

In gloss. *Et infra*. Nota partem concisam, seu rese- 19
catam pertinere sibi ad plenum Pontificiarum di-
positionum intellectum, ut obseruavi *suprà ad proem.*
Decret. in verbo, hac tamen compilatione.

In gloss. *Per Decretalem*, ibi, quia loquuntur in possessione. Vide *Tract. in tract. le mort*, p. 6. declarat. 5. num. 1. 20

In gloss. *Dicitur legi*. Notatur ad hoc quod omnes gradus *Leuitici* 18. expressi obligant in *Lege noua*, ac proinde in illis fuerit prohibitum iure ipso natura matrimonio, vt per *Abb. hic num. 6. & 12. Imola num. 6. Paris. confil. 68. à num. 639. vol. 4. & citato à Sanch. lib. 7. dip. 12 n. 5. vbi n. 6. resolut non omnes illos gradus consanguinitatis, & affinitatis *Leuit.* 18. obligare in lege *Euangelica*, cum quo numeris seqq. protequere ad plenam huius dubij resolutionem.*

Tenet hæc gloss. secundum gradum in linea in-
æqualis transuersalium, hoc est, inter patruos, &
consobrinas, & consobrinos, & amitas inter diuina-
m ad mptias prohiberi, atque ideo Roman. Pontificem
in eo non posse dispensare, sequuntur post alios hic
Abb. num. 17. Imol. num. 13. Zabarelli. & reliqui com-
munitates scribentes, idem repetit gloss. in c. gaudemus,
de diuini. Præpos. ad arborem num. 12. Paul. & Maior.
in 4. dist. 40. Syllept. verbo Papa q. 17. Viguier. cap. 16.
§. 7. vers. 9. Sed contritam tententiam veriorem
esse profundit, sequuntur Bonav. Scot. & Durand.
et reliqui Theologi communiter in 4. distinet. 40.
vbi Scot. dist. 41. art. 4. vers. ad tertium, & post Caietan.
Specul. part. 1. art. 41. conel. 5. & part. 2. art. 15. Couar.
de spanib. part. 2. cap. 6. §. 10. num. 6. Anchiar. cons. 117.
& alij plures, quos refert, & sequitur Sanchez de
matrimonio. lib. 7. disput. 52. num. 8. Nec obstat text. in
presenti, dum ait, præfertim in gradibus diuina Legi

S V M M A R I V M.

- 1 *Possessio non acquiritur per solam traductionem mulieris ad dominum vivi factam non praecedentibus sponsalibus etiam inualidis, unde ea recedente propria auctoritate non competit restitutio.*
- 2 *Restitutio quad copulam non conceditur quando matrimonium nondum fuit consummatum.*
- 3 *Traductio ad dominum hodie non facit transire sponsalia in matrimonium de presenti, nisi in traductione ipsa nouus consensus coram Parocho, & testibus exprimatur.*
- 4 *Minor restitutus est circa religionis professionem.*
- 5 *Minor an in spiritualibus possit petere restitutio in integrum, remissione.*
- 6 *Minor xxv. annis si renuntiantur beneficio suo, an possit implorare beneficium restitutio, remissio.*
- 7 *Utilitas debet auctor, non minus per dignitatem.*
- 8 *Restitutio in integrum minori leso in contractu matrimonij etiam in dotis constitutione non datur.*

C A P. Ex Parte. X V.

Q Vando non praecesserunt, nec sunt sequuta sponsalia, vel consensus legitimus, sed vir traduxit mulierem in dominum suam, & mulier discedens vult alteri nubere, vir non potest petere restitutio in mulieris, quia non fuit spoliatus, & mulier potest agere per procuratorem. Colligunt ex Ordinat. Abb. antiqu. Zabar. Collect. Innoc. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Anch. Panorm. Host. Henric. Butr. Cujac. Viulian. in rationali secundi libri iuris Pontificis pag. 100. Alagona in compend. iur. Canon. pag. 124. remissio Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decret. lib. 2. tit. 6. c. 4.

Restitutio nequaque debet, &c.] Notatur ad hoc quod restitutio minimè est differenda probationibus in promptu paratis, excepto quando opponitur impedimentum dirimenti matrimonium, vt per Conar. de sponsalib. p. 2. c. 7. § 5. n. 9. Menoch. i. lib. 2. c. 88. n. 2. Anton. Gabr. comm. opin. tom. 3. lib. 5. de restit. spoliat. concil. 1. n. 4. 3. Menoch. remed. 1. recuper. n. 114 & n. 2. 9. cum seqq. optimè Sanch. lib. 10. disp. 12. n. 22. Sic etiam si negaretur matrimonium, & essent in promptu probationes, admitti debent, ac retardatur executio propter periculum anima, & timorem peccati ne daretur cohabitatio illicita, Alex. in l. naturaliter, §. 9. n. 1. n. 20. vbi Rip. sub n. 83. ff. de acquir. possess. Conar. de sponsalib. p. 2. c. 7. § 5. n. 9. post med. Gabr. comm. sub hoc tit. concil. 1. n. 15. o. Rota decis. 147. n. 30. apud Farinac. p. 1. recent.

22 *In gloss. Offeruntur in continent.] Notatur ad hoc quod restitutio minimè est differenda probationibus in promptu paratis, excepto quando opponitur impedimentum dirimenti matrimonium, vt per Conar. de sponsalib. p. 2. c. 7. § 5. n. 9. Menoch. i. lib. 2. c. 88. n. 2. Anton. Gabr. comm. opin. tom. 3. lib. 5. de restit. spoliat. concil. 1. n. 4. 3. Menoch. remed. 1. recuper. n. 114 & n. 2. 9. cum seqq. optimè Sanch. lib. 10. disp. 12. n. 22. Sic etiam si negaretur matrimonium, & essent in promptu probationes, admitti debent, ac retardatur executio propter periculum anima, & timorem peccati ne daretur cohabitatio illicita, Alex. in l. naturaliter, §. 9. n. 1. n. 20. vbi Rip. sub n. 83. ff. de acquir. possess. Conar. de sponsalib. p. 2. c. 7. § 5. n. 9. post med. Gabr. comm. sub hoc tit. concil. 1. n. 15. o. Rota decis. 147. n. 30. apud Farinac. p. 1. recent.*

23 *In gloss. Tolerare. Notatur ad hoc quod coniux impedimentum conscius si ab Ecclesia excommunicetur, quia debitum negat, talis excommunicatione verè coram Deo non ligat, vt per Vict. in sum. de matr. n. 268. Sanch. lib. 2. disp. 39. n. 9.*

24 *In gloss. Sufficiens, ibi, ergo multo minus, &c. Notatur ad hoc quod propter viri saevitiam, & timorem offendendi vxorem impeditur eiusdem vxoris ipsi viri restitutio, vt per Menoch. de arbitr. casu 137. n. 5. Mascard. d. concil. 1018. n. 5. D. Barbol. in d. rubr. ff. soluto matrimon. p. 2. sub n. 18. Sanch. d. lib. 2. o. disp. 18. n. 2. Farin. d. q. 143. n. 13. 3.*

Cum per solam traductionem, &c.] Ergo si praecesserunt sponsalia, transiissent in matrimonium de praesenti per traductionem ad dominum, quod hodie correctum est attenta noua Concilij Trident. dispositio, nisi enim in traductione ipsa nouus consensus coram Parocho, & testibus exprimatur, nisi traductio efficeret, Perez l. 1. gloss. 5. pag. 41. vers. quartu, tit. 1. lib. 5. Ordinam. Patient. ad rub. tit. 1. gl. 1. n. 55. cum seqq. lib. 5. noua recipil. Spin. in speculo testam. gloss. 5. n. 65. vers. etiam dicendum, Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. compar. 13. n. 7. Ego ipse de officio & potest. Episc. part. 2. alleg. 32. n. 150.

In gloss. Quamvis, ibi, similiter in voto. Notatur ad hoc quod minor restituendus non est circa religionis professionem, vt per Maurit. de in integr. restit. 6. 1. 46. Sfort. Odd. eod. tract. p. 2. q. 6. art. 4. n. 2. 3. Cald. Pereira in l. 1. se curatorem, C. de restit. in integrum verbo, contractum, n. 2. 8. Peregrin. de iure fisci, lib. 5. tit. 2. n. 46. cum seqq. Flamin. de resign. lib. 3. q. 7. n. 2. 17. & 6. 0. quos refert, & sequitur Sanch. de matr. lib. 7. disp. 37. n. 21. vers. quarta vno.

In ead. gloss. ibi, sed si minor xxv. annis renuntiavit 6 beneficio

In ead. gloss. ibi, sed si minor xxv. annis renuntiavit 6 beneficio

De Restitutione spoliatorum, Tit. XIII. 441

beneficio suo, nū quid possit implorare beneficium restituendis? Vide Couar. var. lib. 1. c. 5. n. 3. Azor. inst. moral. p. 2. lib. 7. c. 20. q. 9. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 1. trah. 1. n. 334.

In ead. glossib. quia vilitas debet augeri, non minus per dignitatem. Vide Perez l. 4. gloss. tit. 4. lib. 4. Ordinam.

Denique notatur hæc gloss. ad hoc quod restitutio in integrum minori lafo in contractu matrimonij etiam in doto constitutione non datur, Boer. decis. 350. n. 5. Mauric. de in integr. restit. c. 245. Sforz. cod. trah. p. 2. q. 60. art. 1. n. 3. Surd. de alimento tit. 7. p. 17. n. 14. quos refert, & sequitur Franc. Molin. de ritu supr. lib. 2. differ. 6. n. 4.

S V M M A R I V M;

1. Interdictum, Vnde vi, non competit contra illum, qui non spoliavit, nec spoliari mandauit, nec spoliacionem ratam habuit.
2. Offendens, seu occidens iniuriam inferentem principali suo, amico, domino, vel consanguineo, non praemunitur de eius mandato occidisse se. delictum sit momentaneum, n. 3. secus si de scientia domini apparet, n. 4.
3. Famulus delinquent in extractione rerum prohibitarum nocet domino si scierit.
4. Spolium non solum per possessionem partis, sed etiam per publicum instrumentum in re tempore cœctionis confectum probari potest.
5. Posseffor omnis, etiam hodie posseffor præsumitur.
6. Interdictum, Vnde vi, non datur nisi contra illum, qui diecit.
7. Spolij actio in rem scripta competit successori, & contra successorem.
8. Ecclesiasticis rebus potest agi contra quilibet possefforem.
9. Appellatio competit aduersus sententiam latam super possessione momentanea.
10. Decretum indicio in possefforio p' enario habet vim sententie diffinitive.
11. Officialium sententia quando arguat scientiam domini, ostenditur.

C A P. Cūm ad sedem XV.

Interdictum, Vnde vi, non competit contra illum qui non spolianit, nec mandauit spoliare, nec ratetur habuit spoliacionem, quæ si non probatur per testes, vel partium confessionem in iudicio, vel per instrumenta, vel per evidenter facti, si quæ fuit lata sententia casatur. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Collect. Innoc. Zabar. Bellam. Ioan. And. Imol. Anan. Bald. But. Panorm. Anch. Henric. Cujac. Viu. in ratione, secundi libri iuris Ponif. pag. 100. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 234. remissione Calaf. in annos. & Ximen. in concord. p. 1. refertur ab Ant. Aug. collect. 3. Decret. lib. 2. tit. 6. c. 5.

Et pertinentiis.] Appellatione pertinentiarum que veniant in statutis, legibus, & aliis quibuscunque dispositionibus de eis mentionem facientibus trahunt omnes in presenti, Collect. n. 9. Innoc. vers. & die quando pertinentiarum nomine, Ioan. Andr. vers. pertinentiarum antem nomine, Abb. vers. sed nunc quarto, Card. conf. 47. vers. ad illud, Calder. conf. 6. de verbis. signif. Xuar. allegat. 7. ex n. 13. & allegat. 8. num. 14. Roland. à Valle conf. 10. ex n. 34. lib. 3. Grater. conf. 895. Bursat. conf. 5. n. 7. 24. & 25. volum. 1.

Bertachin. in report. p. 4. verbo pertinentia, Gail. lib. 2. obseru. 3. Valaf. de iure emphyc. q. 51. num. 3. Mantic. de coniœl. ultim. volunt. lib. 4. tit. 14. num. 32. cum seqq. Anton. Gabr. commun. lib. 6. tit. de verborum signific. corol. 10. Matien. l. 1. gl. 12. tit. 10. lib. 5. noua recop. Menoch. conf. 378. ex num. 26. & conf. 145. nam 24. & de præsumpt. lib. 3. præf. 99. Card. Tusch. prædict. concl. lit. P. concl. 323. Salgado de protœct. Regia tom. 1. p. 4. cap. 10. num. 88. cum seqq. plures per me citati in trah. & appellat. verborum virtusque iuris signific. appell. 200.

Cumanen. Episcopi numeri, &c.] Notatur ad hoc 2 quod nuntius, famulus, consanguineus, amicus, seu filius occidens seu aliquo modo offendens eum, qui iniuriam intulit principali suo, domini consanguineo, amico, seu filio, non præsumitur occidisse, seu offendisse de mandato eius, qui iniuriam recepit, & in cuius commodum, & utilitatem tale delictum redundabat, vt per Bernard. reg. 18. in princ. Menoch. remed. 1. recip. m. 6. Rebuff. ad l. 40. §. familiae, vers. regula est. ff. de verbis. signific. pag. 222. Malcard. de probat. concl. 1003. num. 3. & concl. 1012. num. 2. & concl. 1300. à n. 1. latè Farin. in præxi crimin. p. 134. à n. 67.

Amplia procedere in delicto momentaneo, quia 3 tunc dominus non præsumitur illi consensisse, secus quando huiusmodi delictum habet tractum successuum, vt p. 1. Rebuff. loco proximè citato, ver. secundo non procedit, Menoch. de præsumpt. lib. 5. q. 27. num. 12. & 13. Malcard. de probat. concl. 141. 16. D. Barbo. in l. si mora. num. 4. ff. soluto matrim. Farinac. d. 9. 134. à n. 73.

Linata nisi de scientia domini apparet, Rebuff. 4 vbi proximè, vers. tertio fit. Vnde famulum delinquentem in extractione rerum prohibitarum, vel in venditione nocere domino si scierit, tenet Bobadil. in sua polit. lib. 4. c. 5. n. 3. in dubio verò præsumitur ignorantia in domino, consanguineo & amico, & parte in cuius vilitatem, seu vindictam delictum ab altero commissum fuit, Menoch. d. q. 27. num. 4. Thesaur. Pedem. decis. 138. num. 28. Farinac. d. q. 134. num. 94.

Nec per dicta restitutio, vel confessiones partium, &c.] Ergo attestations, & partium confessiones inter se differunt, idem probat text. in cap. in præsentia, in princ. de remittia. text. melior in cap. cum causa, pen. ibi, ex probationibus viri, vel ex mulieris confessione de raptori. & in cap. at si clerici, 4. in princ. ibi, communis fuerint, vel confessi de iudic. & in cap. cum olim, 2. 4. in fine, de verbis. signif. & hanc sententiam sequitur, & latè defendit Tyndar. in trah. de testib. lib. 2. cap. 7. num. 1. Non obstat quod partis confessio probatio est, & liquidissima, per quam index intruitur in causa, Clement. constitutionem, in fine, ibi, probationem tamen per aduersarij confessionem, &c. de elect. quiare pondeum secundum aliquos confessionem non esse propriæ probationem, imo magis ab onere probandi relevare, & ea de causa rubricam de confessi ante rubricam de probationibus in hoc volumine positam fuisse, prout tanquam veteriorem sententiam sequuntur Abb. num. vlt. & Doctores communiter in d. rubr. Perez. ad l. 5. tit. 8. lib. 3. Ordin. Vel rursus melius responderi potest testimonium esse quidem probationem, quemadmodum similiter confessio dicitur probatio secundum meliorem & probabiliorem sententiam, & continetur sub genere probationis, nihilominus tamen tanquam diuersas species inter se distinguit maximè differre, eo quod confessio in causa propria, testimonium verò in causa aliena, manifestationem facit, vt per se patet. Vnde aduertendum, quod licet testimo

testimonium sit confessio propria respectu ipsius testificantis, & ita procedat text. in cap. per suas, de prob. & in l. generaliter, C. de non num pecun. non tamen talis dicitur respectu personae, pro qua, vel contra quam profertur, iuxta supradicta.

6. *Vel etiam instrumento.* Notatur ad hoc quod spoliu non solum per confessionem partis, vel per testes, sed etiam publicum instrumentum in re temporis ciectionis probatur potest, vt per Mafcard. de probat. concl. 132.9. a. n. 1.

In gl. Et perindeat, ibi, sed qualiter procedetur, &c. Notatur ad hoc quod in litis exordio, sine principio, & in resipientibus eius ordinationem magis actori quam reo fanendum est, in medio autem aequalitate utique fanendum est, id, tam actori quam reo ut veritas indagetur, & in fine magis fanendum est reo ut in dubio absolvatur, ita Gail. lib. 1. obseru. 31. sub. n. 9. Bernard. reg. 1. 55. Menoch. de presump. lib. 2. pref. 90. n. 18. Buccaron. de differ. inter indicia ciuilia & crimin. differ. 164. n. 5. vbi n. 6. adiurit quod supradixi, videlicet ut circa media causae fanetur aequaliter utriusque tam actori quam reo, non est verum in criminalibus, & n. 7. declarat illud dictum quod in fine causa & sic in sententiando magis fanendum sit reo quam actori, ut non procedat si fiscus, vel Ecclesia sint actores, quia vbi probations essent pares, in favorem illorum sententia in civilibus tantum erit ferenda.

7. In gloss. *Divitio.* Notatur ad hoc quod olim possessor, & hodie possessor presumitur, vide ad olim, 17. n. 8. infra hoc sit.

8. In gloss. *Interdictum, fin. ibi, nam interdictum, Vnde vi, non datur nisi contra illum, qui deiecit, &c.* Vide Rot. Bononi. decis. 1. 1. n. 1. cum seqq. Tiraq. in tract. lemori, p. 6 declar. 4. n. 8. Menoch. remed. 1. recup. n. 410. vbi resoluti quod si testator dum vixit fuit spoliatus, cessat tunc possessionis continuatio, & per consequens spoliatio in haeredis personam, nisi intra annum spoliati haeres nomine testatoris agere velit. Actio vero spoliij in rem scripta competit successori, & contra successorem, vt per Abb. hic n. 20. & 27. Affl. decis. 36. 1. n. 33. Cagliad. decis. 3. sub hoc tit. Rota decis. 47. 6. n. 2 apud Farin. p. 1. recent.

9. In ead. gloss. ibi, *Videtur ramen quod in rebus Ecclesiasticis posset agi contra quemlibet possessorem.* Vide Menoch. remed. recup. n. 61cum seqq. n. 90.

10. In ead. gloss. ibi, *A sententia lata super possessione momentaria appellatur.* Notatur ad hoc quod iure Canonico regulariter a meris possessoris licita est appellatio quoad utrumque effectum deuolutuum, & suspensum, vt per Duen. reg. 94. Couar. pract. c. 17. sub n. 7 Marant. de ordine indic. p. 6. tit. de appell. n. 295. Lancell. de acent. p. 2. c. 12. limit. 15. n. 18. Ozasc. Pedem. decis. 25. n. 18. in fine, Ioseph. Ludou. Perus. decis. 28. n. 19. & 20. Felician. Solis de censib. lib. 3. c. 1. sub n. 11. Cels. Contar. in rep. l. unic. C. si de mon. possess. limit. 1. n. 2. & 5. Pontan. de ffol. lib. 4. c. 1. n. 41. vers. verum, Menoch. remed. 4. adipisc. q. 110. n. 840. Achil. Personal. de adipisc. n. 346. vers. & quoniam, pag. 269. Marchesan. de commission. pag. 2. 42. n. 86. p. 1. Non obstat cap. fin. vers. de possessione 2. q. 6. quia continet verba Gratiani, ac proinde non habet vim Canonis. Conrad. in d. l. unic. in 2. ratione decidendi n. 31. Scacc. de appell. q. 17. limit. 6. men. 7. n. 2. Salgado de protest. Regia tom. 1. p. 3. c. 12. n. 76. quia decretum indicis in possessoris plenario habet vim sententiae diffinitivae, censuit Rota decis. 22. 7. n. 3. p. 1. apud Farin. in recent. vide Menoch. remed. vlt. reuin. n. 46. & 47. Bernard. Granat. ad pract. Camera Imper. lib. 1. concl. 7. confid. 1. num. 1. Valasc. consult. 79. num. 1. 85.

In ead. gloss. ibi, *Presumendum est ex hoc de voluntate domini factum trisse, &c.* Sant qui teneant per hanc glossam Principem presumi seire illud, quod sui officiarum faciunt, vt per Boer. decis. 277. n. 7. & ideo nobiles teneri de facinoribus famulorum Tiraq. de nobilit. cap. 37. num. 34. Adiurit in hac materia regulariter scientiam officialium arguere scientiam domini, quando officiales scientiam habuerunt uti officiales, fucus si aliter, ex Bart. in l. si publicanus, §. in omnibus, num. 1. ff. de publicanus. Alexand. conf. 6. num. 3. vers. ut enim verum, lib. 1. Roman. conf. 2. num. 3. vers. vi enim verum, lib. 1. num. 26. vers. quibus adde. Surd. decis. 18. 1. num. 16. vers. & quam, & conf. 566. num. 1. 4. vers. quarto, quos citat Rota decis. 507. num. 2. apud Farinac. p. 1. recent. vbi numeris seqq. censuit officialium scientiam non arguere scientiam domini, quando illa prouenit ex actu non spectante ad dominum, vel quando non agitur de praeiudicio domini, vel quando talis scientia prouenit ex actu modici momenti, vel inducenti praeiudicium domino.

S V M M A R I V M.

1. *Exceptio inopia de qua constat a clericis opposita impedit executionem sententiae etiam late in pessimo.*

2. *Actio est inanis quam inopia creditoris excludit.*

3. *Executione potest fieri contra clericos in redditibus beneficiorum, intellige ut ibi.*

4. *Clericus quando conuenit ex maleficio, vel quasi non habetur ratio ne egeat.*

C A P Olim. q. XVI.

Spoliator qui spoliatus fuit, nec habebat unde restituatur, non est cogendus ad restitutionem nisi prius sit restitutus, vt habebat unde restituatur, alioquin actio, quam inopia debitoris excludit, est etiam inanis. Colligunt ex Ordinari. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hoff. Henric. Panorm. Butr. Anchur. Cujac. Viuian. in ration. secundi libri iuris Pontificij, pag. 101. Alagona in compendio iuris Canonicis, pag. 234. remissum Ximen. in concord. p. 1. & refertur ab Anton. August. collect. 4. Decret. lib. 2. tit. 4. c. 1.

Quoniam inanis est actio quam inopia creditoris excludit, &c.] Vide Boer. decis. 3. 49. num. 2. Perez l. 6. gloss. 2. post prime. tit. 4. lib. 2. Ordin. & l. 2. 5. gloss. 1. vers. sed quid, tit. 1. 4. eod. lib. 2. metipsum Axiom. 8. 5. num. 1. 3.

Ad debitam partis restitutionem, &c.] Notatur ad hoc quod executione potest fieri contra clericos in redditibus beneficiorum, vt per Tiraq. de retrall. lig. 8. 1. gloss. 7. num. 50. Couar. var. lib. 2. cap. 1. num. 9. Guillelm. incap. Raymunt. verbo, & exorem. num. 12. 6. Aufrer. ad Capell. decis. 2. 4. 5. quod supradicti intelligunt modo nulla alia sint bona, in quibus possit fieri executione, & dummodo etiam ex eisdem beneficij fructibus dimittratur ipsis clericis congrua portio, vnde valeat enim ferius necessarii iuxta qualitatem suam alimenta percipere, quod etiam adiurunt Roman. conf. 369. num. 30. Gig. de pensionib. q. 39. n. 4. Cacciad. eod. tract. q. 11. n. 5. quos refert, & sequitur Bellet. disquisit. clericis. p. 1. tit. de clericis debitorum, §. 1. num. 1. 1.

In gloss. *Restitutus, fin.* Notatur ad hoc quod quando clericus conuenit ex maleficio, vel quasi, non habetur

De Restitutione spoliatorum, Tit. XIII. 443

habetur ratio ne egeat, imo pro debito descendente ex huiusmodi maleficio potest capi, & in carcere detineri, vt per Boët. *de cœs. 349. n. 11.* Baëcam *de inope debitore, c. 17. n. 13.* Guttier. *de iuram confirm. p. 1. c. 17. n. 22.* Hypol. *in præl. §. astringam, n. 70. vers. hanc tamen conclusionem intellige.* Farin. *in præxi crimin. q. 2. 6. a. n. 11.* & q. 27. a. n. 72.

S V M M A R I V M.

- 1 *Iurisdictionis quasi possessio non probatur per excommunicationis probationem, licet aliquibus diebus fuerit obferuata, ideo petens restitutionem hoc solum probato succumbit.*
- 2 *Episcopus iurisdictionis quasi possessionem non acquirit si subditi timore censurarum ipsi obtemperaverint.*
- 3 *Pensionis solutio facta à beneficiario metu censurarum ei non nocet, nec constituit pensionarium in quasi possessione percipiendi pensionem.*
- 4 *Iurisdictionis quasi possessio an & quando amittatur per actum obedientia violenter extortum, ostenditur.*
- 5 *Declaratur textus in presenti.*
- 6 *Constitutum inutile est si constitutens non possidet.*
- 7 *Spoliato agenti possessorio recuperanda satis est probare quod aliquando possederet ante spoliium, licet non probet quod possederet tempore spoliij.*
- 8 *Possessor olim, etiam hodie possessor presumitur, si contrarium non appareat, etiam si ex huiusmodi presumptione resultaret, vel sequeretur delicti presumptio, & n. 9. limitatur tamen si per decem annos non possidet naturaliter, vt n. 10. vel in ipsius possessoris praedictum ut n. 11.*

C A P. Olim. ij. X VII.

- 1 *Restitutio Parochiæ non debetur illi, qui dicit se spoliatum, & probat eo solo, quia communicauit, & populus Parochiæ abstinuit ab ingressu timore excommunicationis. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. *Colle& Zabarell. Bellam. Ioan. Andr. Imola, Ananii, Host. Bald. Anchar. Panorm. Butr. Cujac.* *Vivian. in ration. secundi libri iuris Pontifici, pag. 101. Alagona in compendio iuris Canon. pag. 234.* remissiæ Casal. in amar. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Ant. Aug. *colle& 4. Decret. lib. 2. tit. 3. cap. 2.**
- 2 *Timore sententia, &c.]* Doctores communiter colligunt ex his verbis Episcopum iurisdictionis quasi possessionem non acquirere si subditi timore censurarum ipsi obtemperauerit per aliquos dies à diuinis abstinentiis, vt per gloss. *vtl.* & Abb. *num. 6. cum seqq. in presenti.* Indeque solutionem pensionis factam à beneficiario metu censurarum ei non nocere, neque constitutere pensionarium in quasi possessione percipiendi pensionem, tenet, & comproba latè Gig. *de pension. q. 36. per 101am, Put. decif 281. Seraphin. decif. 1017. num. 6.* Verum constanter tenendum per actum obedientia violenter extortum amitti, & transferri quasi possessionem iurisdictionis; ratio est, quia ad acquirendam quasi possessionem vnicus actus sufficit adæquatus iuri, de quo agitur, vt communiter fatentur Doctores, constat autem ad vsum iurisdictionis nullum actum magis adæquatum reprehiri, quæ prolatio censurarum, quibus subditi obtemperauerunt, sicut etiam esse noscitur solutio pensionis respectu ipsius pensionarii, neque iustum

metum/ quem censuras inducere fatemur cum d. *gloss. vt. in presenti, & communis in cap. cùm dilectus, sup de his, que vi, explicant Conar. de sponsal. part. 2. cap. 3. §. 4. à num. 11. Padil. in i. interpositas, C. de transact.)* dici potest impeditre quomodo possessio transferatur, nam per actum quantumcumque metu extortum amittitur quasi possessio, & in metum inferentem transferunt, idque non tam inutis quæ volentibus possessoribus, ex illo generali principio, voluntas coacta voluntas est, cum aliis, que tradunt Doctores citati per me ad cap. 3. *super, vers. is contradicentes, sup. hoc tit.*

Quare ad textus *in presenti*, multiplicitate respondere conantur Doctores, nam communis interpretatur Episcopum hic non potuisse acquirere quasi possessionem iurisdictionis in præiudicium Abbatis ex facto subditorum abstinentium, quia non ipsi possidebant, sed Abbas, & ideo sine eiudem scientia, & patientia corporalium quasi possessio acquiri non potuit, iuxta 1. *C. de servitor. ita Abb. antiq. hic n. 3. Alex. in l. quamvis, §. 1. num. 8 ff. de acquirend. possess.* Tiraquel. *de constituto, part. 3. limit 1. num. 1.* Alij vero intelligebant ideo obedientiam subditorum satis non fuisse in hoc text. quia iurisdictioni non alter censetur vsum adæquatus censurarum, quam si subditi paruerint iis, quæ per censuras percipiuntur. Quæ quidem solutiones minimè satiscipiunt, illa vero facilis erit si adiutoria text. *in presenti*, minimè probare quod ex eo gloss. Abb. & alijs communiter colligunt, non enim negat per actum obedientia censurarum metu earum, extortum acquiri quasi possessionem iurisdictionis Episcopalis, sed iuris parochialis, vt patet, ibi, *uper possessione iuris parochialis in parochia de Monte. &c. iuncto ibi, nullam in eo iuris parochialis possessionem, & ad finem, ibi, possessionem in ipsis iuris parochialis; quæm vero diuersa sunt ius parochiale, & ius Episcopale, constat ex iis, quæ Abb. & alijs communiter notant rubr. de parochiis, & in cap. conqueiente, sup. de officio Ordin. & latè prof. quantur Lali. Zechi. *de Republic. Ecclesiast. cap. 28 de Parochiis*, Paul. Finsch. *de visit. lib. 2. cap. 1. & 3.* Indeque colligunt longè veriori, & receptiorem esse resolutionem eorum, qui dicunt pensionarium quasi possessionem percipiendi pensionem acquirere per vnicum actum solutionis, sive spontaneum, sive metu censurarum extortum, vt ex pluribus Rota decisionibus comprobatur Nicol. Garc. *de benef. p. 1. c. 5. à n. 4. 51 & vltra ibi adductos, St. phan. Gratian. discept. forens. c. 1. 3. n. 10. c. 310. n. 18. cum seqq. Marescot. var. resol. lib. 2. c. 22. n. 22. qui contrarias Doctorum sententias, & Rotæ decisiones conciliare nituntur, vt apud eos videtur poteris.**

Nullam in eos, &c.] Notatur ad hoc quod constitutum inutile est, si constitutens non possidet, per Ti-raq. *de iure mariti, f. 3. limit 1. n. 1.*

Vel prius eram, &c.] Notatur ad hoc quod spoliato agenti possessorio recuperanda satis est probare quod aliquando possederet ante spoliium, licet non probet quod possederet tempore spoliij, vt per Alciat. *de pref. reg. 3. pref. 21. num. 13. & 14. Conar. in reg. possessor. part. 2. §. 1. sub n. 4. vers. m. b. sane, Mafcard. de probat ornat 1195. num. 1. iuxta regulam recepti-8-
mam, quod is, qui probat olim possedit, si contra-
rium non appareat, etiam hodie possessor presumitur,
vt tenent Doctores communiter in l. *ius posside-
tis, C. de probat & in l. non ignorabit, pex text ibi, C. ad exhibendum, & ita fatentur Ripa in cap. 1. num. 32. sup. hoc tit. Conar. ad reg. possessor. part. 2. §. 1. n. 14. Garc. reg. 175. Anton. Gabr. commun. tit. de presumpt. concl. 1. o. Menoch. remed. 15. recuper. num. 386. & plenius de
præsumpt.**

pres. lib. 6. pres. 64. ubi multiplici ratione confirmat, & conf. 21. n. 7. Mench. illufr. c. 5. 8. n. 6. Flamin. de res-
gnat. lib. 13. q. 5. n. 115. Nicol. Garc. de benef. 7. 6. c. 3.
n. 7. 5. cum seqq. Card. Tusch. tom 6. lib. P. concl. 417. &
princ. Stephan. Grat. discept. forens. c. 310. n. 57. & esse
theoricam, quam tota iuris interpretum tam Ponti-
ficii, quam Cæsarei schola sequuntur, afferit Mas-
card. concl. 1200. in prime. & Alciat. d. pres. 21. reg. 2.
Rot. decis. 4. n. 11. & 12. p. 2. diuers. & in Adiacen. Paro-
chialis 12. Maij 1625. coram bon. mem. Vbaldo Vnde
Rota decis. 24. n. 7. apud Farin. p. 1. in recent. censu*ri* pos-
sidentem de praesensi non praesumi possedisse de pra-
terito, quando constat quod de præterito aliis pos-
sidebat; in dubio vero qui probat initium possessoris,
praesumitur etiam hodie possessor. Alciat. d. pres.
21. a. princ. Gom. I. 50. Tauri, n. 37. Rebuff. de pacificis
possess. n. 2. 69. Flamin. lib. 3. q. 6. n. 76. & qui probatur
semel dominus, semper praesumitur retinuisse domi-
num, etiam post mille annos. Fichard. tom. 1. comm.
opin. lib. 4. tit. 9. n. 340. pag. 510.

9 Amplia regulam illam, quod olim possessor, etiam
hodie possessor praesumitur, ut procedat etiam si ex
huiusmodi praesumptione refutaretur, vel sequeretur
delicti praesumptio, ita ex Alciat. d. pres. 21. reg. 2. lib.
mit. 8. resolu*it* Mascard. d. concl. 1201. n. 28. Et etiam
respectu successoris particularis, vel vniuersalis, quia
allegare potest possessionem, quam aliquando habuit
ille, a quo causam habuit, fuisse ab eodem continua-
tam usque ad mortem, quia nunquam praesumitur
mutata, sed potius semper fuisse penes eum, qui ali-
quando in possessione fuisse probatur, ita post Bart. &
Alciat. communem testatur Mascard. d. concl. 1201.
n. 14. Menoch. d. pres. 64. n. 17.

10 Limita regulam, ut non procedat quando olim
possessor allegans se hodie possidere iam diu, post
decem scilicet annos, non possidet naturaliter, nam
per lapsum decennij praesumitur annis post possesso, ut
probat text. in *l. furtum*, § fundi. ff. de *osu*cap.** & ex Bart.
tenere Doctores communiter testatur Alciat. dicta
pres. 21. limit. 6. Tiraq. de *confit. limit. 21*. Anton. Gom.
l. 45. Tauri, n. 102. l. 3. Conar. d. p. 2. §. 1. n. 5. Guttier. de
juram. confirm. p. 3. c. 18. n. 1. Mascard. d. concl. 1201. a.
n. 32. Menoch. d. pres. 64. a. n. 4. & lib. 6. pres. 66. a. n. 3.

11 Limita etiam, ut procedat huiusmodi praesumptio
in favorem possessoris, velut ad *vsu*capionem**, &
interdictum Recuperandæ, non vero in ipsius præiudicium,
ita Ripa d. c. 3. n. 27. cum seqq. Mascard. d.
concl. 1201. n. 45. post Conar. & alios, quos refert Me-
noch. d. pres. 64. a. n. 29. plures alias declarationes,
limitando, & ampliando prosequere cum citatis in
discursu.

Cum ipsum non confiterit spoliatum. Ergo Praelatus
nomine Ecclesiæ, vel Praelatura potest agere tam in
petitorio, quam in possesso, ne dum Recuperandæ,
sed etiam Retinendæ, Abb. in cap. *cam super n. 19.*
20. & 21. de *causa possess.* & prop. & in cap. *litera*, n. 3.
vers. circa primum, de *dilatatione*. etiam quod ipse Praela-
tus fecerit inutili contractum, & habuerit se pro
spoliato, quia cum ex inutili contractu facto per
Praelatum possesso non transferatur, Bart. in l. 1. §. si
vir uxori, n. 4. Iason. n. 28. Bolognet. n. 64. ff. de *acquirend.*
possess. Veral. decis. 182. n. 9. p. 3. nomine Praelature,
vel Ecclesiæ potest petere manutentionem, Verall.
poco allegato, Seraphin. decis. 1417. n. 3. addent. ad de-
cis. 116. Gregorij XV. Rot. in *Theatina iurisdictionis*
§. Iohannis 19. Maij 1621. vers. & ulterus *finis confide-*
ratum. Praelatura namque & Ecclesiæ, prout pupillæ.
sunt tales ut non possint perdere possessionem, Bart.
in d. l. 1. §. si vir uxori, num. 3. quem sequitur Paris.
concl. 27. num. 7. vol. 1. ita eleganter Rot. in *Columbien*.

pres. *moniorum 10.* Decembris 1631. coram R. P. D.
Dunozetto.

In gloss. *Timore*, ibi, nota *timorem, &c.*] Intellige si excommunicatio iniusta est, nec potest de facili adiri
superior, cum *Couar. de sponsal.* p. 2. n. 3. §. 4. n. 12.

S V M M A R I V M.

1 Recipiens scienter rem inuasam a spoliatore, tenetum
eum spoliato restituere, licet non probet domi-
num.

2 Interdictum, Vnde vi, datur contra tertium, ad quem
succedentem in vitium scienter, illa violentia posses-
sio peruenit.

3 Spoliatus restituendus non est si culpa, & factio suo a
possessione cecidit.

4 Iura pro eodem reputant auferre, & detinere iniuste.

5 Succedens scienter in vitium violentia tenetur de fine
Etibus perceptis, & percipiendis, & de omni eo,
quod erat in fundo, tempore, quo successit in eo, li-
cet ad illum non peruenirent.

C A P. Sæpè. X V I I I.

S Poliator si distraxit in rem in alterum scientem, i.
Spoliatus habebit beneficium restitutio*n* contra
retinentem scienter. Colligunt ex Ordin. Abb.
antiq. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol.
Anan. Host. Henric. Panorm. Butt. Anch. Ripa, Cujac.
Vianian. in rationali secundi libri iuris Ponif. pag. 102.
Alagona in compendio iuris Canonici, pag. 235. remis-
sione Casal. in annot. & Xirien. in concord. p. 1. &
refutat ab Anton. August. collect. 4. Decretal. lib. 2. tit. 3.
cap. 9.

Vi si quis de cetero scienter, &c.] Notatur ad hoc 2.
quod recipiens lapienter a spoliatore rem inuasam, &
vitio violentia affectam, spoliato cam restituere te-
netur, ut per Boet. decis. 238. vol. antepen. datur enim in-
terdictum, Vnde vi, contra tertium ad quem suc-
cedentem in vitium scienter, illa violentia possesso per-
uenit, ita Bellacomb. tom. 2. commun. opinion. lib. 8. tit. 3.
num. 5. pag. 336. vbi etiam quod in dubio ignoranti
praesumitur, etiam si sit successor singularis, si sciens
de polio habuerit rem ab illo primo spoliatore, Flamin.
de resign. benef. lib. 1. q. 6. n. 60. Valasc. conf. 95. m. 14.
nam, ut tenet idem Flamin. d. q. 16. n. 59. subrogatus
in ius alterius etiam quo ad possessionem tenetur
purgare spolium, sicut ille in cuius locum fuit subro-
gatus. Hinc noster Valasc. de iure emphyt. q. 18. n. 16.
infert tertium scienter accipientem rem emphyteticam
ab emphytenta posse a domino conueniri re-
medio huius cap. quia spoliij participes est, & in
vitium succedit scienter. Illud utilem in hac ma-
teria aduertendum duxi, illam scilicet qualitatem,
quod scienter succedit in vitium violentia debere
pro forma probari per actorem agentem ex reme-
dio huius cap. in tantum quod non sufficeret pro-
bare quod possessor habuerit scientiam, quod res
esset aliena, sed quod habuerit scientiam rei violen-
te, ita Mascard. de probat. concl. 1248. n. 33. & concl.
1321. n. 30.

Notatur etiam ad hoc quod spoliatus restitu-
tus non est si culpa, & factio a possessione cecidit,
ut per Menoch. remed. 15. recup. num. 95. Pnt. dec. 276.
num. 1. in nouis, Rota dec. 628. num. 1. apud Farin.
p. 1. recent.

Eo quod non multum interfit quoad periculum ani-
ma, &c.] Notatur ad hoc quod iura pro eodem re-
putantur.

De Restitutione spoliatorum, Tit. X III. 445

putant auferre, & detinere iniustè, vide gloss. 2. in l. 4. tit. 1. 2. lib. 1. leg. fori, Angel. in §. sequitur, n. 17. In his de except. Perez l. 4 gloss. 1. p. 13. col. 2. tit. 8. lib. 3. Ordinam. Vnde ex hoc text. colligit Palat. in reper. rubr. de donat. inter virum, §. 65. n. 35. quod restitutio male acquisitorum debet fieri statim cum potest. Colligit etiam Tiraq. de panis temp. c. 44. n. 9. cum seqq. quod non minus furtum committunt, & rapinam, qui panperibus non subveniunt, quam qui aliena furantur, & rapiunt.

Ad hanc maximè quod huiusmodi scienter faciens in vitiis violentia tenetur de fructibus percipitis, & percipiendis, & de omni eo, quod erat in fundo tempore, quo succedit in eo, licet ad illum non peruenient, vide Perez l. 1. gloss. 1. pag. 348. col. 2. t. 1. 8. lib. 8. Ordin. Azeued. l. 1. n. 70. tit. 13. lib. 4. noue recop. D. Barbol. in l. si alienam, n. 49. in fine, ff. soluto matrim. vbi n. 50. in medio, asserit remedium huius capituli in multis esse exuberantius, quam remedium c. reintegrandae 3. q. 1. de cuius text. materia, & intellectu vide Rot. Bononiensis. decis. 10. & 11. Put. decis. 115. lib. 1. Menoch. remed. 15. recop. & cons. 2. n. 153. cum multis seqq. Bonacol. comm. crimin. p. 2. verbo, Canon. Guttier. canon. lib. 1. c. 34. Mascard. de probat. conel. 1. 32. D. Barb. in d. si alienam, à n. 44. Bernard. Graeux. ad præl. Cam. Imp. lib. 2. conel. 75. in coronide, Stephan. Gratian. discept. fo- rense. c. 2. n. 7. cum seqq. & c. 173. & 311.

In gloss. Scienter, ibi, sed de qua speratur litigium, &c. Vide Tiraq. de retracti, tit. 2. §. 3. gloss. 1. n. 17. Surd. decis. 172. n. 10.

SVMMARIVM.

- 1 Occupans certum locum in quo quis iura libere possidebat, si per ipsius occupationem non potest possessor sua iura libere possidere sicut prius, conueniri potest possessorio pro libertate possidendi, & restitutio fieri non potest nisi dimittat locum in pristina libertate.
- 2 Spoliatus iniustè restituitur ad omnem modum, causam, & locum.
- 3 Forma omisso etiam in minimo totum vitiat.
- 4 Mandatum non solum seruandum est, sed & qualitas illius.
- 5 Confessio facta in actu nullo ex defectu processus, vel sententia, etiam ob ordinem iuris non seruatum, probat, & valet.
- 6 Causio sufficiens que sit remissio.
- 7 Fideiustorem idoneum, & sufficientem promittens, qui postea per decoctionem insufficiens effectus fuit, sententia principalis alium idoneum loco illius praestare.
- 8 Verba, ad sexennium duraturam, inducunt obligacionem annuam ipso sexennio durante.
- 9 Obligatione annua non sufficit semel causisse, quia in principio cuilibet anni conditio purificatur, & non nascitur obligatio.
- 10 Obligatio importans tractum successum non adimpletur per momentum, sed durat tantum, quantum tractus successum.
- 11 Verbum, duraturus, inducit perseverantiam aetatis.
- 12 Fideiustorem simpliciter qui tenet ex pacto dare satisfacit sua obligationi semel fideiustendo.
- 13 Nomen debitorum dans in solutum sufficit si nomen sit exigibile de tempore cessionis, nisi promittat illud esse bonum.
- 14 Verbum, irritum, quid significet, ostenditur.

Tom. L

CAP. Pisani. XIX. & fin.

Gregor. IX.

Locum occupans, in quo quis liberè aliqua iura possidet, v. g. quia non potest impediri in exigendis fructibus, talis occupans potest conueniri ut restituat libertatem possidendi, & quia ita restitutio non potest fieri nisi remittat locum occupatum, cum semper possit dominum prohibere ne libere possideat, ideo occupans potest cogi ut locum dimittat. Colligunt ex Ordin. Abb. antiqu. Collect. Zabar. Bellam Henric. Ioan. Andr. Inol. Innoc. Anan. Hoft. Butr. Panorm. Anch. Cujac. Viu. in ration. secundi libri iuris Pontif. pag. 103. Alagona in compend. iuris Canonici, pag. 235. remissio Ximen in concord. p. 1. & 2.

Per grauam disordiam, quaudam iuris se habuerunt. Orte sunt duas factioes inter Guelphorum, & Gibellinorum atrocissimo illo bello, quod inter se gesserunt Fridericus II. & Gregor. IX. auctor huius capituli Lucenensis, vt Ioannes Andr. hic annotauit, erant Guelphi, id est, partes tuebantur Ecclesiæ, Pisani autem partes Imperij, qui Gibellini dicebantur.

Restitutio fieret plenè, & liberè. Notatur ad hoc quod iniustè spoliatus restituitur ad omnem modum, causam, & locum, vt per Tiraq. de iure primog. q. 43. n. 10. Notari etiam solet ad hoc quod propter interesse etiam minimum datur manutentio ad statum, vt per Anton de Butr. in cap. querelam, n. 37. Abb. n. 2. 12. & 13. de elect. Afflit. decis. 195. n. 5. Rot. in Alban. dimissio. 2. 3. Mart. 1. 610. coram R. P. D. meo Piroano.

Mandati formam, &c. Notatur ad hoc quod omisso forma etiam in minimo, totum vitiat, vt per Tiraq. de retractu, tit. 2. §. 4. gloss. 6. n. 31. & in ir. de iudicio, in rebus exiguis, vers. hoc tamen intellige, Azeued. ad l. 1. 8. n. 4. tit. 2. 1. lib. 4. noue recop. Guttier. præl. lib. 3. q. 15. n. 5. cum seqq. Rendin. in prompt. recept. sent. tom. 1. tit. 100. n. 5. & 6. Goncal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 4. n. 137. Cardin. Tuscl. tom. 3. lit. f. conel. 413. Rota apud Farin. dec. 671. n. 1. tom. 2. p. 1. recent. Et mandatum non solum seruandum est, sed & qualitas illius, Tiraq. in l. se unquam, verbo, liberti, n. 59. in med. vbi etiam quod non solum corrunt gesta ex defectu formæ mandati quando expedita sit contra ipsam formam mandati, sed etiam quando sit citra, aut præter formam.

Per eorum confessionem. Notatur ad hoc quod confessio facta in actu nullo ex defectu processus, vel sententia etiam ob ordinem iuris non seruatum, ant ob lapsam instantiam, probat, & valet, ita Mascard. de probation. conclus. 3. 57. à princip. Valascio. sub. 65. n. 3. vers. illud, vbi dicit hoc intelligendum in confessione facta coram indice diuia competenti, vel si fuerit incompetens, si tamen iuridictio ad eam consam de consensu partium prorogabilis, quia tunc valida erit.

In gloss. Sufficiens cautione, ibi, sufficiens cautio erit 6 si pignora, vel fideiustores dentur. Vide Doctores, quos retuli ad gloss. verbo, sufficiens, in princ. in cap. ex transmissa 8. sup. hoc tit. Quid si fideiustor datus fit ratione obligationis dandi idoneum, & sufficientem, & postea per decoctionem minus idoneus, & insufficientem efficiatur, an tenetur principalis alium sufficientem, & idoneum loco illius praestare? vide latè Lazar. Fanucc. in tractat. de momento temporis, cap. 2. 9. num. 6. cum seqq. Ego dicebam in causa propria promittentem dare cautionem banchariam idoneam, & sufficientem ad sexennium duraturam, si postquam

P. 82. eam

eam praefiterit, cautio defecerit per dectionem aut per aliam calamitatem, teneri iterum cauere, ex sequentibus.

8 Primo, quia verba illa, *ad sexenium duraturam*, inducent obligationem annuam ipso sexenio durante, *i.e. cum in singulos, & i.e. cum in annos, ff. de annuis leg. i. nec semel, ff. quando dies legati cedat, cum aliis infra allegandis.*

9 Vbi autem versamur in obligatione annua, non sufficit semel causare, quia in principio cuiuslibet anni conditio purificatur, & noua nascitur obligatio. *i.e. nec semel, i. pater. Severinus, §. fin. ff. de condit. & demonstr. i. Sev. n. 1. & noua nascitur obligatio. i. i. fin. ff. de donat. causa mortis, Cagli. in lib. si Stichum, §. stipulatio, sub n. 1. vers. & sic de singulis ff. de verb. oblig. Soc. conf. 8 i. n. 5. lib. 3. Natt. conf. 543 n. 5. Paris. conf. 95 n. 44. lib. 2. Surd. conf. 223 n. 5. & in tract. de alienis, tit. 9. q. 6. n. 3. & decis. 273 n. 10. Anton. Gom. var. tom. 2. c. 11 n. 44. Rot. in Iannu. legati 20. Iann. 1622. coram R. P. D. Burato.*

10 Secundum, quia quatenus non importaret obligationem annuam, sufficit quoddam verba illa, *ad sexenium duraturam*, importent tractum successuum, ad hoc ne sufficiat fuisse semel praesitam, Cyn. in l. si quis habet dem, n. 12. C. de instit. & substit. & ibi Dec. n. 3. Angel. conf. 34 n. 9. Iafon. in l. si arbitrio, sub n. 13. vers. 2. & fortiis, ff. qui satisfare cog. Felin. in l. 2, sub n. 5. de trengis & pace, Rot. decis. 677 n. 2 p. 1. diuers.

11 Quod autem verba, *duraturam ad sexenium*, importent tractum successuum est indubitatum, tum quia, inducent nonam obligationem quolibet anno, ex doctrinis allegatis, tum etiam, quia propria significatio huius verbi est, ut inducat perfequantiam actus, Cagl. in l. fin. n. 3. *Cede indulta viduit tollenda.*

12 Non obstat quod qui tenetur ex pacto dare fideiustorem, satisfacit sua obligationi semel fideiubendo, nec tenetur iterum fideiubere, si primus sit decoratus, vel factus non solvendo, Bart. in prator. la 2. ff. de prator. stipul. cum aliis per Surd. conf. 18. per totum, quia hoc procedit in eo, qui promisit simpliciter fideiubere, ut in specie declarat Gratian. discept. forens. tom. 3. c. 527. n. 16. & 17. & sic non applicantur calui nostro, in quo cum verba promissionis importent tractum successuum, legem accipiunt ex commentatione partium, i.e. si conueniat, ff. depositi, Natt. conf. 384 n. 11.

13 Hinc licet is, qui dat in solutum nomen debitoris, sufficit si nomen sit exigible de tempore cessionis, *i.e. si mandato meo, §. vlt. ff. mandati, Surd. decis. 326. n. 42. nihilominus quando ulterius processit, & promisit illud esse bonum, & exigibile, tenetur illud manuteneri exigible etiam in futurum, i.e. si vendor 29. in prime, ff. de action. empti, Fulgo. in l. si nomen, ff. de bared. vel ali. vend. Eugen. conf. 73. n. 1. & 2. Surd. conf. 441. n. 7. post med. & n. 15. cum seqq.*

14 Pari ergo ratione licet promittens simpliciter dare cedulam liberetur semel dando, nec teneatur in casu dectionis eam renovare, tamen vbi, prout in casu nostro, promisit dare cautionem banchariam, duraturam ad sexenium, tenetur prima deficiente aliam subrogare alias effet dare cautionem simpliciter, & non banchariam, nec manuteneret qualitatem durationis, quam manuteneret tenetur, *i.e. si vendor cum 39 ff. de action. empti, Gratian. loco citato, n. 1. aliis allegatis.*

15 In gloss. Irritum, fin. Vide que verbo, irritum, tradit. Tiraq. in l. si unquam, verbo, reuertatur, n. 48 ff. de renov. donat.

De Dolo, & contumacia.

TIT. XIV.

UPER hanc rubri scripterunt Zabarelli, Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Bald. Panorm. Anch. Butr. Guillelm. Durand. in breviario aureo iuris Canon. fol. 53. Pet. de Ranieri. in compend. iuris Can. Ioan. de Loddris in breviario sanctorum Canon. fol. 168. Martin. Mennart. in epitome Decret. fol. 61. Dan. Venator in analysi methodi iuris Pontif. a pag. 219. Goffred. & Hols. in sum. huius iuris. Alex. Cassan. & Anast. Germon. in paratibus ad quinque libros Decret. Lancel. in iuris Canon. Canis. in sum. iuris Canon. Cafarel. in eretum eiusdem iuris, Barth. Carchag. in expos. iuris Canon. Zippe. in analytica pitemini iuris Eccles. enarrat. pag. 131. nonissimum Ioan. Honor. lib. 2. sum. in Decret. omnes sub hoc tit. & vol. 3, reperi in iure Canonico ad secundum Decret. librum, Paul. de Eleazariis.

De dolo agunt latè Decian. tract. crimin. l. 1. c. 4. Menoch. de pref. l. 5. pref. 5. Molin. de instit. tract. 2. diff. 293. Cardo. in praxi indicat. verb. dolus, Macard. de probat. concl. 53. & 814. & seq. Card. Tuschi. lit. D. concl. 570. cum seq. late Farin. in praxi crimin. p. 3. q. 8. 8. & 89 a fragment. crimin. p. 1. lit. D. verbos, dolus, n. 150. cum seqq.

De contumacia vide Guillelm. Durand. in peculo iuris, lib. 2. sub hoc tit. Bonacof. comm. crimin. p. 1. verbos, contumax. Rebuff. tom. 3. ad leges Gallie, tit. de contumacia. Fulu. Pacian. de probat. lib. 1. c. 72. Bernard. Muscat. in sua praxi area Civili. p. 2. gloss. veniens, Bernard. Graue. ad prax. Camera Imper. lib. 1. concl. 60. Menoch. arbitr. c. 153. Farin. in praxi crimin. q. 18. & n. 18. Sigism. Scacc. de appellat. q. 17. limit. 3. Macard. de probat. concl. 449. Camil. Borrel. in summa omnium decr. tit. 46. de contumacia; Card. Tuschi. tom. 2. lit. C. concl. 1017. c. 1. seqq.

SVMMARIVM.

- Reus qui imitterendum in possessionem ad mandatum iudicata non admisit, non multabatur de Canonica agitate si infra annum cauet stare iuri.
- Iuris dispositione fieri potest, ut is, qui est in possessione eam perdat per lapsum certi temporis, & ei acquiratur, cui debet fieri traditio corporalis.
- Canonice iuris aquitas servanda est de iure Civili, quando non repertior lex in contrarium.
- Penal. si quis in tantam, C. unde vi, non procedit in Ecclesia.

CAP. Ad hæc. I. Alex. III.

R Eus, qui spolianit si est absens, & non patet in danda possessione, imò per dolum, & potentiam impedit ingressum ad possessionem, si in fine anni auferit cautionem standi indicio, est patiente admittendus, & non priuandus, quia in personis & negotiis Ecclesiasticis non requiritur districtio, & rigor iuris cum iustitia non pericitatur. Colligunt ex Ord. Abb. antiq. Collect. Innoc. Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Bald. Butr. Panorm. Anch. Cujac. Viu. in ratione 2. libri iuris Pontif. pag. 106. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 237. remissum Cagli. in annos. & Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. Aug. collect. 1. Decret. lib. 2. tit. 10. c. 1. & est post Conc. Later. sub Alex. II Lp. 3. c. 1.

Actorem.